Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 14 (684) 6 КРАСАВІКА 1969 г. ЦАНА 60 гр.

НАСУСТРАЧ VI З'ЕЗДУ БГКТ

БГКТ

ПЕРШАЕ ПАСЯДЖЭННЕ

20 сакавіка пад кіраўніцтвам старшыні гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку Кастуся Масальскага адбылося першае пасяджэнне нядаўна выбранага прэзідыума. Члены прэзідыума абмяркоўвалі ўсе прапановы і справы, якія закраналіся на справаздачна-выбарчай канферэнцыі. Яны пастанавілі выступіць на нарадзе праўлення аддзела з прапановаю паклікання трох камісій (прапаганды, культурна-асветнай, арганізацыйнай), якія займаліся б паасобнымі дзялянкамі працы. І так, да абавязкаў камісіі прапаганды належала б арганізацыя акадэмій, сустрэч, дакладаў, адзначэнне гадавін і візуальная прапаганда.

Культурна-асветная камісія дапамагала б: у вядзенні курсаў, у развіцці мастацкай самадзейнасці, у папулярызацыі «Нівы», беларускай кніжкі, арганізавала б экскурсіі.

Арганізацыйная камісія займалася б справамі супрацоўніцтва з арганізацыямі і ўстановамі горада, рыхтавала б фотавыстаўкі з жыцця БССР і працавала б над разбудовай арганізацыі. На пасяджэнні праўлення аддзела адбудзецца падборка людзей да паасобных камісій.

Прэзідыум абмеркавала таксама справы клубакавярні аддзела.

АГЛЯД НА САКОЛЬШЧЫНЕ

23 сакавіка ў школе ў Астраўку адбыўся агляд мастацкіх калектываў Сакольшчыны, якія маюць рэпертуар на беларускай мове. Члены БГКТ са Слоі ў сваёй праграме мелі эстрадную частку і п'есу «Прымакі». Моладзь з Гаркавіч падрыхтавала камедыю «Гарадскія госці». Артыстычны кіраўнік — настаўнік Іван Аўгустынчык. Мастацкі калектыў з Сухініч выступаў таксама з «Прымакамі» і па-за конкурсам з некалькімі гумарыстычнымі сцэнкамі. Школьнікі з Гуран пад кіраўніцтвам настаўніцы Тамары Паплаўскай выступалі з гумарэскай Міхася Скрыпкі «Першыя крокі самастойнасці», а вучні з Астраўка пры дапамозе кіраўніка школы Яўгеня Чабана падрыхтавалі п'есу «Можа, мы самі?» — Валянціна Зуба.

На першае месца і да першай узнагароды (ў суме 1000 зл. журы закваліфікавала самадзейнікаў з Сухініч. Варта тут падкрэсліць артыстычныя здольнасці пажылога селяніна Эдуарда Рудніцкага, які з'яўляецца дасканалым артыстам. Ён жа і з'яўляецца мастацкім кіраўніком свайго драмгуртка. Аматарам аказвала таксама шмат дапамогі і настаўніца Тэрэса Шыдлоўская.

Неабходна ўспомніць аб вельмі добрай ігры школьніка Юркі Карповіча з Гуран, які здзівіў гледачоў сваімі артыстычнымі здольнасцямі.

СХОДЫ Ў ГУРТКАХ

У гуртках БГКТ Бельшчыны адбываюцца справаздачна-выбарчыя сходы. У іх бяруць удзел актывісты аддзела. Вось, напрыклад, 22-га сакавіка Янка Суліма быў у Рыбалах, Аляксандр Храноўскі ў Кожыне, у Паўлах Іван Шурбак, а ў Храбалах Пятро Апанюк.

На справаздачна-выбарчы сход гуртка ў Плёсках прыехаў сакратар ГП БГКТ Уладзімір Юзвюк. На сходзе было 56 асоб, у гэтым 23 асобы Беларускага таварыства. Пасля шырокай абмяркоўкі дзейнасці гуртка і накрэслення далейшых напрамкаў працы, члены БГКТ выбралі новае праўленне і двух дэлегатаў на справаздачна-выбарчую канферэнцыю Бельскага аддзела.

На старшыню гуртка члены БГКТ выбралі Вераніку Леанюк. мх

7 красавіка — Дзень службы здароўя. Аб дасягненнях яе, а таксама іншыя матэрыялы, прысвечаныя ахове здароўя, знойдзеце ў гэтым нумары. Між іншым, ахове здароўя прысвячаем усю «Ніўку». На нашым здымку беластоцкая бальніца-гігант. Фота: Р. Сянько

З планам культуры на Ты

ТАК У ВАЯВОДСТВЕ

Многа месца ў папярэдніх нумарах «Нівы» мы прысвяцілі, каб паказаць, як рэалізуюцца праграмы развіцця культуры ў некаторых паветах і грамадах Беластоцкага ваяводства. Кожнае сутыкненне з такой праграмай у павеце ці ў ГРН і яе аналіз даказвала, што комплексная форма планавання развіцця культуры, якая прадбачвала заданні ўсім установам і арганізацыям, прыносіць лепшыя эфекты ва ўсіх галінах культурнай дзейнасці. Безумоўна, трэба сцвердзіць, што справы каардынацыі найгорш выглядаюць у грамадзе і то з розных прычын, аб'ектыўных і суб'ектыўных. Сёння аднак хочам заключыць азнаямленне з тэрэновымі планамі развіцця культуры інфармуючы чытачоў, як гэтыя справы меліся ў агульнаваяводскай праграме развіцця культуры.

БЮДЖЭТНЫЯ СРОДКІ...

...гэта адна з важнейшых галін дзейнасці. На павелічэнне сродкаў на культурную дзейнасць ішлі намаганні ў трох кірунках: зацверджанне бюджэтным законам магчыма вялікага ўзросту бюджэту; дапаўненне існуючых недахопаў сродкамі з бюджэтных надвыжак і рэзерваў рад нарадовых; стаpанні аб дафінансаванне з цэнтральнага бюджэту.

Вынікам вышэй указаных намаганняў быў узрост бюджэту на культуру ў Беластоцкім ваяводстве з 44,4 мільёна зл. у 1966 г. да 58,8 мільёна зл. у 1968 годзе. Каб было больш ясным, скажам, што на аднаго жыхара выдаткі на культуру сягалі ў 1966 г. — 34,60 зл. гэтым самым ставячы ваяводства на XII месцы ў краіне. У 1968 г. гэты паказчык меў ужо 45,40 зл. пры сярэдняй у краіне 47.70 зл. Аднак калі возьмем пад увагу дафінансаванні, фактычны паказчык выдаткаў на культуру на аднаго жыхара ў мінулым годзе асягнуў 53,70 зл.

Вельмі добра, што растуць бюджэтныя сродкі, кепска толькі, што іх узрост малы ў параўнанні з патрэбамі. Аб гэтым сведчыць факт, што сістэматычна павялічваюцца лічбы дафінансаванняў. Гэта цесна звязана з гаспадарчым планам. Для ілюстрацыі падаем прыклад: узрост бюджэту на даны год, акрэслены бюджэтным законам у 96% ідзе на пакрыццё коштаў дзейнасці новаўтвораных культурных пунктаў у ваяводстве. Дафінансаванні ў асноўным пакрываюць недахопы бюджэту. Зда-

Працяг на стар. 4

СПРАВАЗДАЧНА – ВЫБАРЧАЯ КАМПАНІЯ Ў ГАЙНАЎСКІМ ПАВЕЦЕ

Ад студзеня 1969 года актывісты праўлення аддзела БГКТ у Гайнаўцы пачалі абслугоўваць гурткі ў падрыхтоўцы да правядзення справаздачна-выбарчай кампаніі. Да дня 10 сакавіка 1969 года былі абслужаны 24 гурткі на тэрыторыі павета. У гэтай працы асабліва праявілі сябе Васіль Дзун, Міхал Тэлешэўскі, Янка Цялушэцкі і кіраўнік беларускага музея ў Белавежы мгр Уладзімір Гацута, які, выкарыстоўваючы зімовы перапынак у музеі, уключыўся ў абслугоўванне гурткоў, спалучаючы гэта з дакладамі для насельніцтва. Таксама і іншыя актывісты спалучаюць справаздачна-выбарчыя сходы з дакладамі. На сходах выбіраюцца новыя праўленні гурткоў і дэлегаты на павятовую канферэнцыю БГКТ, члены гурткоў даведваюцца аб працах па падрыхтоўцы да VI з'езда БГКТ, які адбудзецца ў маі гэтага года, актуалізуюцца спіскі гурткоў БГКТ, прымаюцца новыя члены і збіраюцца складчыны. Ва ўласных прапановах члены гурткоў звяртаюцца з просьбай часцей арганізоўваць прыезд «Лявоніхі» і хору, які існуе пры праўленні аддзела ў Гайнаўцы, часцей прывозіць кінафільмы, арганізаваць аўтарскія сустрэчы з беларускімі пісьменнікамі і г.д. Дыскутуюць таксама над развіццём аматарскага руху на вёсцы, аб культурна-асветнай працы, аб арганізаванні гурткамі розных мерапрыемстваў і над формамі працы.

Праўленне аддзела БГКТ у Гайнаўцы, пазнаёміўшыся з пратаколамі сходаў і выслухаўшы справаздачы актывістаў, якія абслугоўвалі гурткі, вырашыла звярнуць увагу на навязанне больш цесных кантактаў з праўленнямі гурткоў. Будзе гэта рабіцца з мэтай ліквідаваць такое становішча ў некаторых гуртках, дзе прыналежнасць да БГКТ абмяжоўваецца толькі да аплочвання складчын і фармальнага членства. Як вынікала на сходах у гуртках, часта праўленні іх не ведаюць дакладна, як трэба разгортваць працу ў вясковым асяроддзі. У сувязі з гэтым актывісты аддзела, абслугоўваючы гурткі, высняюць, якія формы дзейнасці можна весці ў рамах БГКТ на вёсцы. Што датычыць розных мерапрыемстваў, дык праўленне аддзела вырашыла прыцягнуць да гэтай працы як найбольш актывістаў з гурткоў. Разумеем, што калі адзіным ініцыятарам аматарскага руху і культурна-грамадскіх мерапрыемстваў на тэрыторыі Гайнаўскага павета будзе праўленне аддзела, а гурткі будуць толькі пасіўнымі гледачамі, тады праца сярод насельніцтва не дасць найлепшых эфектаў. Трэба імкнуцца да таго, каб праўленне Гайнаўскага аддзела і праўленні гурткоў былі суарганізатарамі працы сярод насельніцтва. Жадаем, каб ініцыятыва працы ў вёсцы выходзіла ад гурткоў. Яны добра ведаюць сваё асяроддзе і магчымасці, і дзякуючы гэтаму могуць выбраць найбольш адпаведныя формы дзейнасці, якія прынясуць найлепшыя эфекты ў іх вёсцы. Са свайго боку праўленне Гайнаўскага аддзела будзе аказваць дапамогу ў арганізаванні іншых форм дзейнасці: будзе служыць парадай, вышле кампетэнтных дзеячаў, узбагаціць мерапрыемствы кінафільмам, выступленнем эстраднага калектыву ці дакладам, акажа спецыялістычную дапамогу аматар-

Працяг на стар. 4

Нашым чытачам і сімпатыкам шлем сардэчныя Святочныя прывітанні. «НІВА»

Падзеі ◆ Здарэнні ◆ Факты ◆ Каментарыі ◆ Весткі

СВЕТ

У СПРАВЕ БЛІЗКАГА ЎСХОДУ

Калі аддаем матэрыял у друк, дайшлі да нас весткі, што чатыры вялікія дзяржавы дайшлі да ўступных паразуменняў і пастанавілі пачаць афіцыяльныя кансультацыі на форум ААН у справе Блізкага Усходу.

Гэтыя кансультацыі будуць мець форму канферэнцыі пастаянных прадстаўнікоў пры ААН, паслоў Савецкага Саюза, ЗША, Вялікабрытаніі і Францыі. Калі чытач будзе праглядаць гэты матэрыял, канферэнцыя можа ўжо адбывацца. Мяркуецца, што канферэнцыі будуць адбывацца не ў сядзібе ААН, але ў сядзібе адной з удзельнічаючых у канферэнцыі дэлегацый, для запэўнення спакаю і поўнай таямніцы пасяджэнняў. Поўнасцю тайным астаецца парадак дня канферэнцыі.

Калі размовы чатырох акружаны поўнай таямніцай, дык яшчэ больш загадкавым з'яўляецца тое, што з іх можа вынікнуць. Становішча Ізраіля не астаўляе ілюзій: адкідае ён кожную развязку, якая б не была асягнута дарогай непасрэдных перагавораў з арабскімі краінамі. Ізраіль не абмяжоўваецца толькі да слоў. Амаль кожны дзень афіцыйныя атакі на Іярданію, у выніку якіх гіне ўсё больш цывільнага насельніцтва, пастаянныя збройныя сутычкі над Суэцкім каналам, рэпрэсіі супраць арабскага насельніцтва на акупаваных тэрыторыях — усё гэта сведчыць, што Ізраіль прагне паказаць чатыром дзяржавам, што свае пажаданні трактуе як найбольш сур'ёзна.

Непакояцца таксама і арабскія краіны, каб Злучаныя Штаты і Вялікабрытанія не спрабавалі накінуць ім развязак, якіх не маглі б яны прыняць. Агульна ёсць вядомым, што ААР многа разоў дэкларавала сваю падтрымку для рэалізацыі Рады Бяспекі з лістапада 1967 г., і яе становішча ў гэтай справе не змянілася. Аднак прадстаўніку ўрада ААР др Заят заявіў: «Егіпет не прыйме ніякай развязкі блізкаўсходняга крызісу накінутага чатырма дзяржавамі, якіх прадстаўнікі маюць сустрэцца ў сядзібе ААН».

ПАМЁР ЭЙЗЕНХАЎЭР

28 сакавіка г.г. скончаўся, пражыўшы 79 год, Д. Эйзенхаўэр, былы прэзідэнт ЗША. У часе сусветнай вайны быў ён галоўнакамандуючым саюзніцкіх армій.

З пункту гледжання спраў вайны і міру Эйзенхаўэр запісаўся ў гісторыі ЗША як палітык-рэаліст, але не без... не. У час яго прэзідэнтуры закончана карэйскую вайну, а адыходзячы з прэзідэнтуры, у студзені 1961 г., публічна перасцерагаў амерыканскі народ перад ваеннапрамысловым комплексам, г.зн. перад цесным супрацоўніцтвам Пентагона і зброенёвага промыслу. З другога боку на ім ляжыць адказнасць за парванне парыжскай канферэнцыі ў выніку вядомага інцыдэнта з самалётам-шпіёнам «У-2».

Д. Эйзенхаўэр меў многа цывільных і ваенных адзнак, між іншым Вялікі Крыж Ганаровай Легіі, Ордэн Суворава I класа і Ордэн Перамогі (СССР).

ак

БССР

«МАЗ—516»

На Мінскім аўтамабілевым заводзе створана трохвосевы грузавы аўтамабіль «МАЗ—516». З грузам у 14,5 тоны аўтамабіль можа развіваць хуткасць да 85 кіламетраў у гадзіну. У канцы гэтага года разгорнецца серыйная прадукцыя аўтамабіляў «МАЗ—516».

ДЭЛЕГАЦЫЯ

Дэлегацыя прафсаюзаў Беларусі на чале з сакратаром Рэспубліканскага савета прафсаюзаў А. Абуховічам наведала Чэхаславакію.

ДРУГІ

У Беларусі адкрываецца другі ўніверсітэт — Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт. Прадугледжаны наступныя факультэты: гісторыка-філалагічны, фізічны, механіка-матэматычны, біёлага-глебавы, геалагічны, эканамічны і фізічнага выхавання.

ТЫДЗЕНЬ

Традыцыйны Тыдзень дзіцячай літаратуры ўрачыста адкрыта ў мінскім Палацы піянераў і школьнікаў. Вялікая група беларускіх дзіцячых пісьменнікаў выехала ў гарады і вёскі Беларусі на сустрэчы з малымі чытачамі.

У 6-ай Міжнароднай выстаўцы дзіцячай і юнацкай кніжкі ў Балоніі (Італія) знаходзіцца калекцыя кніжак беларускіх пісьменнікаў.

ПЕРАПАДРЫХТОЎКІ

У Мінскай Вышэйшай партыйнай школе пачаліся заняткі рэспубліканскіх курсаў перападрыхтоўкі партыйных і савецкіх кадраў пры ЦК КП Беларусі. Для павышэння свайго тэарэтычнага ўзроўню скліканы адказныя работнікі ЦК КП Беларусі, абласных камітэтаў партыі, цэнтральных і абласных беларускіх газет.

СЛУЦКУЮ

У сувязі з 50-годдзем з дня выхаду першага нумара слуцкай раённай газеты «Шлях Ільіча» і за заслугі — Прэзідыум Вярхоўнага Савета Беларускай ССР узнагародзіў газету Ганаровай граматай.

Ганаровымі граматамі і граматамі ўзнагароджана таксама групу супрацоўнікаў рэдакцыі, м. ін., Ніну Барысавец, Людмілу Паўлоўскую, Валянціну Макарэня, Уладзіміра Парасятніка, Уладзіміра Цішкевіча.

ШМАТТОМНАЕ

Выдавецтва «Беларусь» пачало выпускаць на беларускай мове серыю кніжак «Беларускі раман». Ужо выйшла з друку 36-тысячным тыражом першая кніжка з гэтай серыі — вядомы раман Івана Шамякіна «Сэрца на далоні».

ПЕРАМОЖЦАЎ

«Чырвоная змена», штодзённая камсамольская газета, апублікавала творы пераможцаў Рэспубліканскага конкурсу школьных сачыненняў: «Беларусь — любоў мая, лёс мой!»

БТА

Адбыўся пленум Беларускага тэатральнага аб'яднання, БТА, прысвечаны падрыхтоўцы да стагоддзя з дня нараджэння Ул. І. Леніна. (С.Я.)

ПОЛЬШЧА

V КАНГРЭС

У Варшаве адбыўся V кангрэс Аб'яднанага людовага стронніцтва (ЗСЛь). З дакладам выступіў прэзас Галоўнага камітэта ЗСЛь Чэслаў Выцэх. Сканцэнтраваўся ён на галоўных праблемах развіцця сельскай гаспадаркі ў нашай краіне. Указаў на вялікі прагрэс, які асягнула наша сельская гаспадарка дзякуючы паслядоўнай рэалізацыі палітыкі партыі і ЗСЛь. У наступнай пяцігодцы інвестыцыйная падтрымка сельскай гаспадаркі ў далейшым будзе ўзрастаць. Новыя сродкі будуць прызначаны на будаўніцтва, механізацыю, меліярацыю і забеспячэнне вёскі ў ваду. У сувязі з недахопам будаўляных матэрыялаў, пабудуецца шэраг прадпрыемстваў прадукуючых гэтыя матэрыялы. Адначасова ўзрастаць павінна ў далейшым прадуктыўнасць нашай сельскай гаспадаркі. Да 1975 года плёны павінны павысіцца ў сярэднім на 4 цэнтнеры з гектара. У далейшай частцы свайго выступлення Чэслаў Выцэх звярнуў увагу на неабходнасць правільнай, рацыянальнай гаспадаркі зямлёю. У апошнія гады створана да гэтага адпаведныя юрыдычныя падставы, якімі з'яўляюцца сеймавыя пастановы ў справе пенсій, камасацыі і прымусовай выкупкі гаспадарак. Прамоўца сцвердзіў, што да 1975 года цераспалосіца будзе ў Польшчы ў асноўным ліквідавана.

Падчас абрадаў кангрэса ЗСЛь з прамовай выступіў таксама I сакратар Польскай аб'яднанай рабочай партыі Уладзіслаў Гамулка. Пераказаў ён ад імя Цэнтральнага Камітэта шчырыя пажаданні членам Аб'яднанага людовага стронніцтва. Падкрэсліў вялікае значэнне рабоча-сялянскага саюза і цеснага супрацоўніцтва паміж абедзвюма партыямі. Прыпомніў ён асноўныя паказальнікі імпануючага развіцця нашай сельскай гаспадаркі за апошнія 10 гадоў. Адначасова ўказаў і на пэўныя недахопы ў гэтым развіцці. «Краіна патрабуе, — сцвердзіў У. Гамулка, — штораз больш сельскагаспадарчых прадуктаў. Тым часам прырост колькасці рагатай жывёлы быў у гэтым годзе даволі слабы. У некаторых раёнах наступіла змяншэнне колькасці свіней».

Прамоўца сцвердзіў, што ў бліжэйшым часе апрацуецца новую сістэму грунтовага падатку. Разыходзіцца пра тое, каб стварыць гаспадарам з большым абшарам зямлі стымулы да выкарыстання ўсіх сваіх прадукцыйных рэзерваў. Усе грамадскія і палітычныя дзеячы павінны праявіць належны клопат, каб ніводзін гектар зямлі не быў змарнаваны, не астаўся нявыкарыстаны.

На заканчэнне Уладзіслаў Гамулка падкрэсліў вялікае палітычнае значэнне набліжаючайся кампаніі выбараў у Сейм і рады нарадовыя.

Кангрэс выбраў новыя ўлады Аб'яднанага людовага стронніцтва. (п)

ВАЯВОДСТВА

ЛЮДОЎЦЫ

У Варшаве, як вядома, адбыўся V кангрэс Аб'яднанага людовага стронніцтва. У кангрэсе прыняла ўдзел 30-асабовая дэлегацыя людоўцаў Беластоцкага ваяводства. Перад яе ад'ездам у Варшаву 28 сакавіка адбылося ў Беластоку ўрачыстае развітанне дэлегатаў, у якім, між іншым, прынялі ўдзел: I сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку А. Лашэвіч і сакратары ВК А. Младзяноўскі і В. Мікульскі. У сваёй прамове А. Лашэвіч адзначыў перш за ўсё тое, што на Беласточчыне здаўна існуе актыўнае супрацоўніцтва рабочага і сялянскага класаў. За прызнанні і высокую ацэнку дзейнасці стронніцтва падзякаваў старшыня Ваяводскага камітэта ЗСЛь Я. Рызнар.

Зараз у радах Аб'яднанага людовага стронніцтва ў Беластоцкім ваяводстве налічваецца звыш 15.500 членаў. Сваю дзейнасць праводзяць яны ў звыш 1.500 гуртках.

ВЫБАРЧАЯ ПРАГРАМА

Мы ўжо інфармавалі, што на супольным пасяджэнні Ваяводскага камітэта Фронту адзінства народа і Ваяводскай рады нарадовай 25 сакавіка г.г. была прынята ваяводская выбарчая праграма, якая вызначае напрамкі ўсебаковага развіцця Беласточчыны на 1969—1973 гады. У дыскусіі над праграмай прынялі ўдзел прадстаўнікі палітычных партый, маладзёжных арганізацый і розных асяроддзяў Беласточчыны. У пасяджэнні ўдзельнічалі паслы Беласточчыны Яўгенія Красоўская і Балеслаў Падэдворны. Праект праграм прадставіў прысутным пад разгляд А. Лашэвіч.

СВЯТА ТЭАТРА

Міжнародны дзень тэатра таксама ўрачыста адзначаў Беластоцкі Дзяржаўны драматычны тэатр імя Аляксандра Вянгеркі. Пасля спектакля да гледачоў звярнуўся дырэктар тэатра Браніслаў Орліч. Адпавядаючы на яго выступленне намеснік кіраўніка аддзела прапаганды ВК партыі тав. В. Шпалінскі падзякаваў акцёрам за іх працу і жадаў ім поспехаў. Калектыў тэатра атрымаў шмат іншых пажаданняў і букеты кветак. Затым былі аб'яўлены вынікі плебісцыту месячніка «Кантрасты» на найбольш папулярных акцёраў. Пераможцамі аказаліся Барбара Камароўская і Генрык Длужынскі.

З нагоды Міжнароднага дня тэатра адбылася таксама сустрэча калектываў драматычнага і дзіцячага тэатраў з I сакратаром А. Лашэвічам і старшынёю С. Жмійкам.

ЧЫН

Рабочыя міжгурткоўскай машынатрактарнай базы ў вёсцы Рафалоўка, Беластоцкага павета, у гонар 25-ай гадавіны ПНР прынялі каштоўныя абавязацельствы. Між іншым трактарысты базы забавязаліся, што іх трактары ў 1969 годзе будуць працаваць на палях не менш, як па 1200 гадзін кожны. Рабочыя з Рафалоўкі заклікаюць да спаборніцтва рабочых з іншых баз. (вр)

НАСУСТРАЧ VI З'ЕЗДУ БГКТ

З ЖЫЦЦЯ ГДАНЬСКАГА АДДЗЕЛА БГКТ

Ваяводскія і гарадскія ўлады Гданьска нядаўна зацвердзілі з юрыдычнага боку існаванне Гданьскага аддзела БГКТ. Гэта сталася магчымым на аснове гадавой працы гуртка нашага таварыства. Цікавая арганізацыйная, палітычная і культурная праца, якая праводзілася актывам гуртка, стварыла базу, на якой стварэнне аддзела БГКТ стала рэальнай справай.

На працягу гадавой дзейнасці лік членаў БГКТ у Гданьску перакрочыў сотню. Актыўнае праўленне гуртка, старшынёй якога з'яўляецца Мікалай Сівіцкі, нягледзячы на цяжкія ўмовы працы з прычыны адсутнасці ўласнага памяшкання, змагло прыцягнуць шырэйшы актыў да ўдзелу ў розных цікавых культурных мерапрыемствах, наладжаных ў выпазычаных залах.

Варта тут прыгадаць мерапрыемствы, якія адбыліся ў апошнім часе. У лютым г.г. праўленне Гданьскага гуртка арганізавала ўрачысты вечар, прысвечаны адзначэнню 50-ай гадавіны ўтварэння БССР. У вечары прыймалі ўдзел прадстаўнікі Гарадской рады нарадовай у Гданьску тав. Генрых Раманоўскі і прадстаўнік ГП БГКТ тав. Віктар Швед. Са змястоўным дакладам аб дасягненнях Савецкай Беларусі выступіла сакратар гуртка Анна Красько. Пасля даклада адбылася цікавая мастацкая частка, падрыхтаваная пад кіраўніцтвам намесніка старшыні гуртка Уладзіміра Паўлоўскага. У літаратурным мантажы «Беларусь у творчасці Янкі Купалы і Якуба Коласа, абразуючым багаты і складаны шлях, пройдзены Беларуссю за мінулае пяцідзесяцігоддзе, выступілі Галіна Вяршыцкая, Марыся Галёнка, Анна Красько, Оля Сапешка, Зіна Сахарчук, Мікалай Гаданьчук, Анна Гарустовіч, Уладзімір Паўлоўскі і Аляксандр Юзэфовіч.

Харавая група ў вышэй пададзеным складзе пад акампаніямент таленавітай Ірыны Мельнікавай выканала некалькі беларускіх народных песень.

Таксама цікавым было выступленне ілюзіяніста-аматара Мікалая Іванюка.

Пасля мастацкай часткі адбылася танцавальная вечарына.

У апошнім часе Беларускае таварыства ў Гданьску наладзіла сустрэчу з вядомым нашым паэтам Алесем Барскім. У сустрэчы прымала ўдзел многа моладзі і старэйшых жыхароў Гданьска беларускай нацыянальнасці, а таксама госць з БССР, загадчык кафедры фізікі Мінскага ўніверсітэта дацэнт Аляксандр Царжэўскі.

Алесь Барскі расказаў аб сваім жыццёвым і творчым шляху, а таксама прачытаў шмат сваіх вершаў са зборніка «Жнівень слоў» і падрыхтаванага да друку новага зборніка «Мадонна». Паэт адказваў таксама на шматлікія пытанні і падпісаў свой зборнік.

Харавая група пад кіраўніцтвам Ул. Паўлоўскага і пад акампаніямент І. Мельнікавай выканала шмат беларускіх і рускіх песень.

Варта прыгадаць, што ўсе фінансавыя расходы, звязаныя з наладжанымі вечарынамі, пакрывае сама ахвярная моладзь.

Гданьскі аддзел БГКТ рыхтуецца да справаздачна-выбарчай канферэнцыі, якая адбудзецца 20 красавіка г.г.

Са свайго боку віншуем членаў і сімпатыкаў БГКТ у Гданьску з нагоды стварэння аддзела нашага таварыства і жадаем далейшай плённай працы. Зразумела, што гэтая праца можа шырока разгарнуцца толькі тады, калі аддзел атрымае ўласнае памяшканне.

Спадзяемся, што гданьскія ўлады, якія так прыхільна аднесліся да беларускай арганізацыі, дапамогуць у хуткім часе вырашыць гэтае складанае пытанне.

Віктар Швед

ТЭЛЕВІЗІЯ МІНСК

Piątek, 4 kwietnia

8.00 Dziennik. 8.15 ,,Cuda przyrody''. 8.30 Śpiewa chór ludowy z Tuły. 9.20 ,,Gra bez remisu''. Film fab. 11.00 Koncert z Berlina. 14.55 Program dnia. 15.00 Dziennik. 15.15 Program poświęcony Węgrom. 15.40 ,,Panorama nowin''. 16.00 ,,Zdrowie''. 16.45 Film kukiełkowy dla dzieci. 17.00 Piłka nożna. ,,Dynamo''. (Tbilisi) — ,,Lokomotywa'' (Moskwa). 18.00 ,,Potem nastąpi spokój''. Film fab. 19.30 ,,Sztafeta nowin''. 20.15 ,,Klub miłośników pieśni''. 21.15 ,,Tylko fakty''.

Sobota, 5 kwietnia

8.00 Program rozrywkowy. 8.30 ,,Uczeni dla wsi''. 9.00 ,,Szkatułka muzyczna''. 9.15 O życiu i walce Lenina. 9.40 ,,Gra Aleksander Lawonczyk'' (cymbały). 10.05 ,,Ziemia zwraca swe skarby''. 11.10 Zasłużony działacz sztuki BSRR I. Kuzniacou. 12.00 ,,Na drogach wiosny''. 12.15 Dziennik. 12.30 TV teatr dla dzieci. 14.15 ,,O świecie słów, obrazów, farb''. 15.15 ,,Tajemnica jaskini Kaniuta''. Film fab. 16.30 TV atlas narodów ZSRR. Turkmenia. 17.30 Program rozrywkowy z Polski. 18.30 Dziennik. 18.45 ,,Świat socjalizmu''. 19.15 Artystka ludowa ZSRR Ł. Rżeckaja. 20.15 ,,Tydzień planety''. 20.50 Koncert estradowy z Leningradu. 21.50 ,,Tylko fakty''.

Niedziela, 6 kwietnia

8.00 ,,Kiosk muzyczny''. 8.30 Twórczość plastyka W. Iwanowa. 9.00 Kronika życia muzycznego republiki. Rok. 1957''. 9.45 ,,Nagrody Ojczyzny''. 10.05 ,,Źródła kultury wiejskiej''. 10.45 Reportaż filmowy. 11.00 Godzina wiejska''. 12.00 Dla żołnierzy. 12.30 Koncert. 13.30 ,,Czas''. 14.00 TV barwna. 16.30 R. Simanow. 19.00 ,,Siedem dni''. 19.45 W eterze ,,Młodość''. 21.00 ,,Tydzień sportowy''.

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ № 124

* * *

Для душы ёсць дом умоўны; —
гай і лес, поле і луг.
Ў кожнай дробінцы прыроды
Засакрэчан нейкі ключ.

Ўзорных красак-летуценняў
У вянок мне не сабраць.
Спіць баюкаўшы пад снегам
Беларуская вясна.

І чаромхавая квецень
Сніцца ціхаю парой,
І разволле з звонкім смехам,
І з напевам салаўёў.

Ул. Гайдук

* * *

Мы адны сярод ніў без дарогі
прытуліўшыся моўчкі ідзём.
Сонца золатам сцеле пад ногі,
вецер лёгка кранае крылом.

Жыта ціха выструньвае штосьці.
І цымбаляць у такт жаўрукі.
І кланяецца ў ногі калоссе.
І смяюцца куколь, васількі.

Так нам добра з сабою бясконца!
Колькі ў сэрцы цяпла! Колькі ласкі!
Аб каханні гаворыць нам: сонца,
вецер, жыта і птушкі, і краскі.

Алесь Свісёк

ЕЖЫ ПЛЮТОВІЧ

З польскай пераклаў Мікалай Гайдук

спалоханыя ластаўкі як стужка дыму
гарадоў палаючых на рубяжы сну
той шолах
або стук кроплі дажджу аб змярцвелую гладзь вады
дно мякка пяском засланае
па загаду раніца ўстане
кветкі дрыжаць у гарачцы што ёй ты прычына
і трываеш ад захаплення лягчэйшая і ад думкі лягчэйшая
не пераступай цені вярбы што вартуе вяртанняў
ужо дом той не вернецца
ні сабака што бег на спатканне
і моўчкі брыў следам
агарод толькі застаўся
застыўшыя кветкі ў бязвольнай вадзе
такая ціш і чалавека ні ценю

◆ АГАРОД ◆

Ішлося з хаты проста ў агарод,
Ў класічны буш вырастаючых жаданняў,
У сонечны снабізм, ілюзію свабоды,
Ў постаць трагічную і самазваную.

У руіны зелені, ў кварталы беднаты
Чырвананосай морквы, рэдзькі горкай,
Дзе ў паўзмроку водгукаў інтымных
Ірваў я радасць з горыччу аднолькава.

Абрыдлы плот схіліўся, як вазніца,
Наставіўшы каўнер імху на злосны вецер,
Няма дарог тут, і нельга нікому зблудзіцца
Ці выскачыць з нябачных часу сецяў.

Маё жыццё, Мікола, — зелля гэтага ўздым —
Няўложана, без градак і не модна,
Дні замяняюцца ў калючыя кусты,
А ружы не знайсці — ніводнай.

І. Чыквін

Нядаўна таму ў вядомы павет, у вядомае лясніцтва накіравалі новага ляснічага. Ваколіца прыгожая. Навокал лясы. Сярод лясоў сям-там вёскі параскіданыя. Новы ляснічы — хлапец малады, нядаўна закончыў школу, быў захоплены. Усё яму тут падабалася. Як чалавек абавязковы, ён адразу пачаў знаёміцца з падлеглым яму абшарам лесу, навакольнымі вёскамі ды і людзьмі. А акалічныя людзі, як людзі. Не без таго было, каб хто пару хвоек без дазволу не спусціў. На дровы, а то нават на дошкі. Здараліся і браканьеры заўзятыя, якія зайцаў, касуль у петлі лавілі. Адным словам так, як шмат яшчэ дзе некультурныя, прагныя людзі лічылі лес, гэта агромнае багацце, за штосьці з радні ўласнага крывога хлеўчука, у якім можна даволі пашкудзіць.

Даўнішнія ляснічыя, ці то з ляноты, ці з абыякавасці, не вельмі ім у гэтым перашкаджалі. Новы быў іншы. Ён кахаў прыроду. Пабачыць, дзе свежы пянёк, дык усю вёску пераверне, каб знайсці ўкрадзенае бервяно. Пятлю дзе заўважыць, дык пару начэй ля яе ў кустах сядзець будзе, каб браканьера злавіць. Вялікімі карамі пагражае. Пабачылі лясныя хуліганы, што бяда. Дагэтуль, бывала, рабі ў лесе што хочаш, а цяпер нават сунуцца няма як. Вось і надумалі яны ляснічага загубіць. А трэба вам ведаць, што жыў у тым лесе дзядзька Лесавік — чарадзей магутны. Усіх звяроў, птушак ды мурашак ваявода. Усіх дрэў, кусцікаў ды травак начальнік. Жыў ён у найбольшым гушчары ля Гнілога Балота. І як старыя браканьеры казалі, хто калі сустрэў яго ў лесе, той да дому ўжо не вяртаўся. Вось і пачалі хітрыя дзядзькі ляснічаму тлумачыць, што няма сэнсу па іх панадворках крадзеных дроў шукаць. Што проста неразумна ля пятлі старажыць. Што ўсё гэта чарадзейскія штучкі. Стары хуліган дзядзька Лесавік тут вінаваты. Гэта ён, каб свежанінкай палакоміцца, зайцаў, касуль у петлі ловіць. Гэта ён, каб старыя рэўматызмам пакручаныя косці сагрэць, неміласэрна лес рубае. Ад вякоў так было, ёсць ды і мусі застанецца.

Абурыўся ляснічы. Малады, нявопытны яшчэ. «Што гэта, — кажа, — такое? Чарадзей не чарадзей. Хоча хуліганіць, дык няхай ідзе ў «гасподу». А ў лесе я не дазволю». А дзядзькі сваё: «Так і не дазволіце паночку. Думаеце, ён спалохаецца? Гэта ж страшыдла. Вышыні ён з паўдуба. Вочы шчылінкамі. Барада лапатаю да пояса звісае. Рукі, ногі, як карчы сукастыя. Махне паліцаю — бярозы валяцца. Кіўне пальцам, усе звяры збягаюцца. Ды і знойдзеце яго як? У найбольшым гушчары ён жыве. Ля Гнілога Балота». «А я лесу нішчыць не дам нікому, — ляснічы на тое. — Калі гэта ён вінаваты, дык хоць за бараду ў суд пацягну». Шукае ляснічы дзядзькі Лесавіка. Па ўсім лесе апавяшчэнні развешаў, што «Злосны хуліган. Той, якога дзядзькам Лесавіком называюць і чарадзеем лічаць, мае чым хутчэй з'явіцца ў лясніцтве на расправу за шкоды прычыненыя лесу». Заціраюць рукі лясныя зладзеі. Напэўна загубіць ляснічага страшны дзядзька. Тым часам ля Гнілога Балота шум. Лесавік са злосці бараду цярэбіць. Нагамі тупае так, што ўсе зайцы ў наваколлі са страху прысядаюць. Толькі што прынесла яму сарока, ягоны веснік, адну з картак, якія ляснічы па лесе развешаў. «Звярыны штаб хутчэй на сход, — зароў Лесавік, аж з дрэў пасыпалася лісце. — Дам я яму хулігана, смаркачу такому». А тут ужо бягуць. Зубр кусты ламае. З балота лось ужо выбег. З'явіўся шэры воўк, ліса ды вожык. Здалёк прыбег алень, пару касуль і два вепры, дзікоў прадстаўнікі. У развалку надышоў мядзведзь. Дый іншых шмат звяроў ужо на сходзе. Усе ў круг сядаюць. Сава сакратаром. На носе акуляры. Усім чытае картку. Абурыліся зверы. Такое нахабства. Дзядзьку Лесавіка злосным хуліганам назваць. Дык яго ж увесь лес ведае. Кожнаму ён паможа, параіць. Калі трэба, дык і рану залечыць. «Няма што, — хляснуў зубамі воўк. — Вось я толькі збегаю пару братоў паклічу. Мы з яго тры шкуры здзярэм з брахуна». «Яшчэ чаго, — раўнуў зубр. — Нават брыдка ў некалькіх на аднаго кідацца. Я яго сам. Як рагамі прыдушу. Як нагамі прытапчу. Збіраць не будзе чаго». «І я таксама», — лось на тое. «Дазвольце мне. — Тут з-пад куста падняўся рысь. — Я лапкай як пагладжу, напэўна карк скручу. Дый вочы выдзеру лайдаку». «А мы чым горшыя? — Захрукалі вяпрыска. — Жывот распорам. Разнясем у кускі». «А я ўсе куры падушу ў лясніцтве. Да смерці ён яечак не скаштуе», — умяшалася ліса. Тут усе зарагаталі. Што не было б, а яна пра сваю карысць думае. Раілі доўга. Спрачаліся моцна. Урэшце за парадаю мудрай вароны вырашылі ляснічага на суд даставіць і сходам усім судзіць. Трэ людзям прыклад даць. Яны без выбару амаль страляюць. Звяроў у петлі ловяць. А суд ёсць суд. У лесе ёсць законы. І кара знойдзецца го-го.

У той час малады ляснічы не дачакаўшыся водгуку на сваё апавяшчэнне сам рушыў у лес на пошукі дзядзькі Лесавіка. Спачатку дарожкаю ішоў. Пасля сцежачкаю. Урэшце праз гушчар пачаў прадзірацца. А ліха яго ведае, дзе тое Гнілое Балота. Раптам чуе, варушыцца нешта за суседнім дрэвам. Заглянуў. А там маленькі козлік у пятлі павіс. Прыдушаны ўжо. Вочы беднаму слязьмі заплылі. Духу не хапае. А вырвацца не мае як. Не адпускае варожы дрот. Падбег ляснічы. Адкруціў дроціска. Зняў з шыі пятлю. Бяжы каханы — козліку крыкнуў. І той, у шчасце сваё не верачы, шмыгнуў у кусты. Ляснічы ідзе далей. Кругом без краю лес. Тут чуе недалёка хрукае нешта. Глядзіць. А гэта дзічок, свінчо малое ўпала ў яму. Не можа вылезці. А смешнае. Як арыштант — у палоскі. Ускочыў ляснічы ў яму. Вепручка наверх выкінуў. Той толькі хрукнуў не вядома са страху ці ад радасці і згінуў у гушчары. Ляснічы вылез з ямы. Лесавіка шукаючы далей па лесе бродзіць. Не ведае, што за ім самім тут пошукі вядуцца. Знайшоў яго мядзведзь. Паціху ззаду падышоўшы ў абдымку абхапіў, аж косці затрашчалі, дый пазалок на сход. Напалоханы хлапец праз некалькі хвілін апынуўся сярод натоўпу звяроў, перад тварам грознага дзядзькі Лесавіка. «Го-го-го-го — засмяяўся Лесавік. — Бачыш! Я цябе сюды без усялякіх там картак-пісуляк даставіў. Без запрашэнняў». «А я вас сам шукаў», — адказвае ляснічы. «Гэта чаго ж?» — здзівіўся дзядзька. «Судзіць хачу», — хлапец на тое. Судзіць, як злыдня. Уз'ярыўся стары. Вачыма бліснуў. Хоча ўзняць паліцу, калі нешта яго раптам тыц у ногу. Глядзіць, а гэта козлік невялічкі, заледзве год ад роду, з разгону рожкамі яго баднуў. «Не чапайце яго, дзядзенька, — пішчыць. — Не чапайце, бо забадаю». Хрук. Хрук. Уперад выйшла вяпрыца. «Няма дзядзенька што. І я бараніць яго буду». Аслупеў Лесавік. Што гэта бунт? Калі яму аднак расказалі, як ляснічы вызваліў з пятлі козліка і як дастаў з ямы вепручка, ён перастаў гневацца. А калі яшчэ даведаўся ад хлапца, па якой прычыне той прыйшоў і хто яго падбухторыў — дзядзька Лесавік зароў ад смеху на ўсю ваколіцу. Смяяліся звяры. Ад хохату вавёрка з дрэва ўпала. Мядзведзь па жываце сябе так лапай лупцаваў, аж водгук ішоў навокал. А воўк са смеху нават забрахаў. Ляснічы здзіўлены стаяў не ведаючы, у чым справа. «Ну, — кажа Лесавік. — Насмешыў ты нас, сынку. Вось хітрыя зладзеі. Згубіць цябе хацелі са мною пасварыўшы. На маю бараду сваю віну зваліць. Ну я ім пакажу. Го-го-го-го. Вось будзе штука. А ты, як бачу, хлапец не благі. Умееш жыць у згодзе з лесам». Тут усе звяры на перабой пачалі ляснічаму тлумачыць, у чым справа. Што Лесавік ім сябрам. Што мяса ён не есць. Адно карэнні ды ягады ўважае. Грыбок часамі. А казак колькі ведае. Уся з лесу моладзь да яго іх слухаць ходзіць. Што хуліганяць у лесе злыя людзі. І што злавіць тых злыдняў яны яму памогуць. За тое, што ён добры. Што ім памагае. Што бараніць іх хоча.

Адразу вырашылі ў наступную ноч зрабіць вялікую аблаву на шкоднікаў і тых, каго зловяць, судзіць усім сходам. Рэштаю ў будучыні займецца сам ляснічы. «Ну і я не дам спуску», — смяяўся Лесавік.

Тым часам даведаўшыся, што ляснічы на нач не вярнуўся — згінуў пэўна, зладзеі рушылі ў лес пажывіцца. Крывы Кандрат пайшоў петлі праверыць. Мо зайчык задушыўся. Мо козачка. Глядзіць, сярод дарогі ляжыць вялізны дзік. Здаецца нежывы. Кандрат яго за нагу, за вуха тузануў. Урэшце стаў над ім акракам і перавярнуць хоча. Тут дзік як не схопіцца. Як не панясе Кандрата вярхом на сабе. Так і занёс проста суддзям у зубы. Мядзведзь з лісою завязалі сполку. Ліса мяха сцягнула недзе ў вёсцы. Мядзведзь, схаваўшыся ў кусты, мяшок наставіў. Рыжы Язэп тым часам, старую стрэльбіну схаваўшы пад палою, рашыў запальваць. Глядзіць ліса пад лесам. Язэп за ёю. Ліса між дрэвы. І ён туды. Урэшце за лісою ўлез у кусты. Ліса пад куст. За ёй Язэп. І проста ў мяшок улез з галавою. Так у мяшку мядзведзь яго і павалок. Вось воз едзе. Гэта Зміцрук так выбраўся па дровы. Вялізны рысь яго цяпер за карк трымае, а воўк кабылу ганіць, куды трэба. Яшчэ адзін. Вось хлапчука за вуха дзюбаю варона цягне. Рагамі ззаду козлік падганяе. Вожык у пяткі коле. Гэта, бачыце, невук і лобуз Сцёпка выбраўся птушкам гнёзды бурыць.

Быў шумны суд. Быў і прысуд суровы. Сяклі лазою ўсіх вінаватых. А дзе каму сам дзядзька Лесавік яшчэ пінка даваў — што з лесу вылятаў стралою. Да раніцы пуста было ля Гнілога Балота.

Адзін ляснічы лесу пільнаваў. Хочаце верце, або не верце, а гэта здарэнне ён сам мне расказаў.

Юрка Геніуш

Наш Каляндар

ЮЛЬЮШ СЛАВАЦКІ

120 год назад, 3.IV. 1849 г. памёр вялікі польскі паэт Юльюш Славацкі. Па свайму значэнню ў польскай літаратуры займае ён месца побач з Адамам Міцкевічам. Славацкі нарадзіўся ў 1809 годзе на Валыні, у г. Крамянцы, у сям'і прафесара літаратуры. Адукацыю атрымаў на юрыдычным факультэце Віленскага ўніверсітэта. Галоўнай тэмай творчасці Славацкага, як і іншых паэтаў таго часу стала трагедыя сваёй айчыны. Гэтай тэме прысвечаны і верш, які мы сёння друкуем. Звяртаем увагу на дасканалы пераклад. Аўтарам яго — вядомы беларускі перакладчык Язэп Семяжон.

★ ГІМН ★

Сумна мне, Божа! Хоць ты прада мною
Пурпурам захад заліў прамяніста,
Гасіш падсіненай хваляй марскою
    Зорак маніста,
Мора і неба залоціш прыгожа, —
    Сумна мне, Божа!

Я, як той колас, што выплакаў зерне,
Голаў узняўшы, стаю ля заліва.
Пройдзе тутэйшы і ўвагі не зверне:
    Выгляд шчаслівы.
Хто ім тут я — пілігрым перахожы?
    Сумна мне, Божа!

Як дзіцянё, не хаваючы жалю,
Тужыць па маці, так з жалем гляджу я
На небакрай, дзе, скаціўшыся ў хвалі,
    Сонца начуе.
Як бы хацеў з ім і я ў падарожжа! —
    Сумна мне, Божа!

Сёння, ў плаванні ў моры вялікім —
Сто міль ад берагу Нільскай даліны —
Ранілі ў сэрца мне мілыя клікі
    Стай жураўліных,
Можа дзе ў Полышчу ляцяць яны, можа...
    Сумна мне, Божа!

Частыя думы аб блізкай магіле,
Сум і туга па бацькоўскаму дому.
Гнаны вандроўнік — лічу свае мілі
    Ў грукаце грому.
Вечна ўхадзе — на шляхах, раздарожжах...
    Сумна мне, Божа!

Ты будзеш сведкай: злажу свае косці
Не пад плітой мармуровай у склепе.
Тым, што спачылі на родным пагосце,
    Сто разоў лепей.
Мне ж ты судзіў неспакойнае ложа.
    Сумна мне, Божа!

Знаю, штодзень на радзіме сіротка
Моліцца шчыра па мне без прывету.
Знаю, не ў край мой плыве мая лодка
    З белага свету.
Мабыць, маленне яе не паможа, —
    Сумна мне, Божа!

Гэтыя фарбы шматлікіх адценняў,
Гэтае зарыва з далі крывавай
І праз стагоддзі другім пакаленням
    Будуць забавай.
Хто ж прымірыцца з нікчэмнасцю зможа?
    Сумна мне, Божа!

Пачатак на стар. 1

ТАК У ВАЯВОДСТВЕ

ецца гэта найзялікшы кашмар нашай культуры, які неабходна хутка і разумна ліквідаваць.

СЕТКА ПУНКТАЎ

У 1966—68 гадах на Беласточчыне ўтварылася 219 новых культурна-асветных і 308 бібліятэчных пунктаў. Ва ўспомненым часе арганізавалася 4 дзяржаўныя кіно. Вялікім тэмпам узросту характарызуецца лічба пунктаў фінансаваных з бюджэтаў рад народовых. Горш справы маюцца з клубам ГС і школамі — цэнтрамі культурна-асветнага жыцця.

Заніжаны тэмп узросту школ-цэнтраў культурна-асветнага жыцця здаецца быць зразумелым. У сувязі з рэформай пачатковага школьніцтва прыбылі тут восьмыя класы, якія ў асноўным занялі памяшканні прызначаныя на культурную дзейнасць. Асноўнай прычынай слабога развіцця сеткі клубаў ГС з'яўляецца таксама недахоп памяшканняў. Арганізацыя гэтых пунктаў зыйшла цяпер на меншыя вёскі, дзе здабыць адпаведнае памяшканне цяжказата. Аднак магчымасці існуюць, справа толькі ў тым, што патрэбнае большае зацікаўленне адміністрацыі культуры і кіраўніцтваў паасобных ГС і ПЗГС. Найбольшы недахоп у нашым ваяводстве — гэта велізарная нераўнамернасць у размяшчэнні пунктаў к.о. Напрыклад, калі ў паветах Лапы і Монькі статыстычна адзін пункт прыпадае на няпоўныя 2 салэцтвы, дык у Сувальскім і Высокамазавецкім на больш, чым 4 салэцтвы. Яшчэ горш выглядаюць справы, калі ўзяць пад увагу паасобныя ГРН у дадзеных паветах.

Міма сігналізаваных недахопаў неабходна падкрэсліць вялікае заангажаванне павятовых і грамадскіх рад народовых у разбудову памяшканняў вясковых пунктаў к.о. Ва ўказаных катэгорыях пунктаў праграмныя прадпасылкі маглі б быць перавышаныя, — сказалі мне ў аддзеле культуры ВРН, — калі б не фінансавыя абмежаванні. Як прыклады прыведзена мне, што ў 1968 г. падрыхтавана на цэнтры культуры 12 памяшканняў, а паклікана толькі 10, на гэты год паветы распараджаюцца 16 памяшканнямі, а выкарыстаных будзе толькі 10. Прычыны — у асноўным недахоп сродкаў на зарплаты і інш. А жаль. Перш за ўсё па прычыне гэтага марнуецца шмат ініцыятывы і грамадскай працы паветаў, грамад і саміх жыхароў.

А. Карпюк

ЛЮДЗІ БГКТ

ГАЛЕНА ТАПАЛЯНСКАЯ

Выбраць правільную дарогу ў жыцці — не простае пытанне. Галена Тапалянская, якая паходзіць з Нарвы, закончыла ў 1955 годзе педагагічны ліцэй (паралельны беларускі клас) у Бельску Падляшскім і пачала працаваць у вялікай вёсцы Трасцянцы на Гайнаўшчыне. Ад самага пачатку палюбіла сваю прафесію, дзяцей, выхаваўчую працу.

— Прафесіі сваёй я ніколі ні на што не замяніла б, ніколі не пакінула б, — гаварыла яна ў час гутаркі з намі. Вучыць яна ў старэйшых класах беларускай мовы і літаратуры.

Жыва і цікава праходзяць у яе заняткі. Добрае веданне прадмета, імкненне перадаць веды сваім выхаванкам, педагагічная культура і майстэрства навучаць і выхоўваць — вось што ляжыць у аснове творчага яе падыходу да кожнага ўрока.

Галена Тапалянская ніколі не крычыць на дзяцей, не павышае тону. Яна патрапіла наладзіць у школе правільныя, добрыя ўзаемаадносіны з вучнямі. Гэтыя ўзаемаадносіны будуюцца ў яе на высокай патрабавальнасці, спалучэнні з глыбокім паважаннем асобы школьніка, яго ўласнай дзіцячай годнасці. Яна ўвесь час намагаецца ўдасканальваць сваё педагагічнае майстэрства. Дапамагала і дапамагае ёй у гэтым праца над сабой і далейшае пашырэнне сваіх ведаў. Галена Тапалянская працавала і адначасова вучылася ў завочнай настаўніцкай студыі на аддзяленні беларускай філалогіі ў Беластоку, дзе былі выкладчыкамі таленавітыя педагогі з Савецкай Беларусі. Настаўніцкую студыю закончыла ў 1960 годзе. І цяпер многа чытае і апрацоўвае дапаможныя матэрыялы да навучання беларускай мовы ў старэйшых класах.

А калі ўжо настаўнік пастаянна вучыцца, то ён з'яўляецца сапраўдным педагогам годным свайго высокага звання.

У мінулым годзе ў адным з класаў Галена Тапалянская арганізавала «Куток беларускай мовы». На сцяне можна ўбачыць там здымкі беларускіх пісьменнікаў: Янкі Купалы, Якуба Коласа, Міхася Лынькова, Кандрата Крапівы, Максіма Танка, Івана Шамякіна і іншых. Пад партрэтамі пісьменнікаў урыўкі з іх твораў. На спецыяльнай полцы пры сцяне ляжаць кніжкі многіх беларускіх пісьменнікаў. Шмат тут таксама рысункаў школьнікаў, тэмы якіх зачэрпнуты з паасобных твораў беларускіх пісьменнікаў. Тут можна пасядзець і многаму павучыцца, даведацца шмат аб беларускай літаратуры.

Навучэнцы школы, асабліва са старэйшых класаў начытаныя па беларускай літаратуры. З імі можна цікава пагаварыць аб беларускіх паэтах і празаіках, аб іх творах. Некаторыя школьнікі, як Ірына Краўчук, Лена Міранюк, Яўгень Нікіцюк спрабуюць пісаць вершы, а Міша Астроўка і Ваня Лук'янюк вельмі змястоўныя і цікавыя пішуць сачыненні і спрабуюць пісаць апавяданні. У гэтых іх здольнасцях, добрых задатках да творчасці адчуваецца непасрэдны ўклад працы настаўніцы — Галены Тапалянскай.

Галена Тапалянская і дзеячка жаночай арганізацыі (КГВ), і радная грамадскай рады нарадовай у Трасцянцы, і член камісіі асветы і культуры ГРН. Яна, як намеснік старшыні гуртка Беларускага таварыства, шмат дапамагае ў працы для праўлення гуртка. А гурток гэты налічвае 29 членаў.

Муж яе, Іван Тапалянскі, з'яўляецца сакратаром грамадскага камітэта ПАРП. Ён таксама ў павятовым праўленні БГКТ залічваецца да актывістаў аддзела. Як гавораць ужо вышэй успомненыя важнейшыя функцыі Галены і Івана Тапалянскіх, неабходна сказаць, што гэтыя людзі разумеюць сваё грамадскае прызначэнне ў найбольш шырокім сэнсе гэтага слова.

Міхась Хмялеўскі

Пачатак на стар. 1

Справаздачна-выбарчая кампанія ў Гайнаўскім павеце

скім калектывам і г.д. Трэба адзначыць, што праўленне аддзела мае на гэта вялікія магчымасці і выясняе гурткам, што тыя павінны выкарыстоўваць гэтыя магчымасці. Актывісты, абслугоўваючыя гурткі БГКТ у Гайнаўскім павеце, выясняюць праўленням гурткоў, у чым заключаецца іх праца і ў чым можа ім дапамагчы праўленне аддзела, а чым павінны яны заняцца самі. Беручы пад увагу мясцовыя ўмовы, на сходах абмяркоўваліся спробы арганізавання або паляпшэння працы аматарскіх калектываў, распаўсюджвання беларускай літаратуры і культуры на вёсцы, а таксама арганізавання ўрачыстых вечарын, прысвечаных гадавінам і падзеям, як выбары ў Сейм і рады, 25-годдзе ПНР, Дзень Перамогі, Дзень Войска Польскага, гадавіна Кастрычніцкай рэвалюцыі, гадавіна міліцыі і г.д. У некаторых выпадках ужо на сходзе члены гуртка акрэслівалі профіль і напрамкі сваёй дзейнасці. У іншых выпадках праўленні гурткоў абавязаліся яшчэ раз абмеркаваць гэтыя справы з членамі, а прапановы пераслаць праўленню аддзела, каб разам знайсці спосаб іх рэалізацыі.

Справаздачна-выбарчая кампанія ў Гайнаўскім павеце павінна ў эфекце даць актывізацыю вясковага асяроддзя.

Віктар Бура
Інструктар ГП БГКТ
на Гайнаўскі павет

ЦІ ХОЧАШ БЫЦЬ ЗДАРОВЫМ?

Лекары і вогуле працаўнікі службы здароўя найменш гавораць аб дасягненнях і найбольш незадаволены тым, што ёсць замала зубных лекараў, асабліва на вёсцы, замала медсясцёр, замала пунктаў здароўя, замала фармацэўтаў і аптэк па-за горадам, замала школы ахоплены пастаяннай лекарскай апекай. Гэта ўсё праўда. Але тое, што ёсць! Глянем на тое.

Цяпер тэарэтычна і практычна к о ж н ы можа лячыцца і павінен. Не толькі калі хворы, але вучыцца, як хваробы пазбягаць.

Расказвалі мне такую даваенную гісторыю: да лекара за дзесяткі кіламетраў прывозіць мужык хворую жонку, а за возам вядзе карову. Пытае лекара адразу, ці жонка выжыве, тады пойдзе і прадасць карову на лячэнне. Калі справа з жонкай безнадзейная, то каровы прадаваць не будзе, хай хоць яна застанецца.

Калі радзілася народная ўлада, ва ўсёй краіне не было бальніц, лекараў; людзі паміралі на розныя заразныя хваробы. На кожныя 1000 нованароджаных дзяцей яшчэ ў 1947 годзе памірала 107 (цяпер на Беласточчыне 7,4).

Год 1952 закончыў першы этап вялікай барацьбы з заразнымі хваробамі. Увайшлі тут і памаглі масавыя прышчэпкі, палепшанне санітарнага стану хатаў, панадворкаў і г.д.

У гэтых жа гадах нарадзілася ў горадзе Беластоку Медыцынская акадэмія — вялікая школа беластоцкага здароўя. Пачалі працаваць сярэднія медыцынскія школы — медсясцёр, лабарантаў, акушэрак, медыцынскіх тэхнікаў.

Мы цяпер прызвычаіліся жыць з лекарам, з лекарскай брашурай, з уколам, з пілюляй. Аж замнога часам хварэем. Але гэта толькі найлепш сведчыць аб даступнасці лекарскай дапамогі і лякарстваў.

28 бальніц ёсць на Беласточчыне з 6.533 ложкамі, з якіх у 1968 годзе скарыстала 125,5 тысяч асоб.

154 пункты здароўя і спулдзельні здароўя, 21 акруговая амбулаторыя розных спецыяльнасцей, 5 вялікіх ваяводскіх амбулаторый з дасканалым абсталяваннем найнавейшымі машынамі, ваяводскі цэнтр маці і дзіцяці, аб'язныя рэнтгены, перыядычныя масавыя прагляды і прышчэпкі...

Страшная хвароба вачэй т.зв. ягліца амаль знікла, коклюш зменшыўся, а яшчэ 20 год таму на 100 хворых на коклюш 10 памірала, пераважна дзеці.

Зараз толькі 3,7% дзяцей родзіцца ў хаце. Рэшта або ў бальніцы (75%), або ў радзільных дамах пры пунктах здароўя. Напрамак такі, што ў будучым жанчына павінна радзіць толькі ў бальніцы.

89% усіх дзяцей да года знаходзіцца пад пастаяннай лекарскай апекай.

Новая (ў 1968 годзе закончаная на Беласточчыне) рэянізацыя дзеліць ваяводства так: 1 пункт здароўя на 4 тыс. жыхароў, найбольшая адлегласць 7 км. У нас у сувязі з велізарнай раскіданасцю вёсак, паасобныя яны будуць мець крыху далей, але такіх вельмі нямнога.

Іншыя планы гэта: пры кожным пункце аховы здароўя — зубны лекар. Медыцынская акадэмія ў Беластоку распачала навучанне такіх лекараў, іх першы выпуск будзе за 3 гады.

Уклад дзяржавы ў ахову здароўя насельніцтва няхай адлюструюць тры лікі: кошт вывучэння аднаго лекара звыш 400 тыс. зл., медсястры — 110 тыс. зл., кошт аднаго ложка ў новапабудаванай бальніцы — 200 тыс. зл.

Бельская бальніца каштавала звыш 40 мільёнаў зл., Беластоцкая клінічная, папулярны «Гігант» — 160 млн. зл. (вл)

ТАКАЯ СЁННЯ ГАЙНАЎСКАЯ ЗЯМЛЯ (2)

Асноўнай крыніцай утрымання жыхароў павета з'яўляецца сельская гаспадарка. На яе тады звернута асаблівую ўвагу. Трэба было пераканаць сялян да прымянення сучасных метадаў апрацоўкі зямлі, правядзення меліярацыі, увядзення ў пладазмен вырошчвання больш рэнтабельных раслін і г.д. У 1965 — 1968 гадах змеліяравана 1932 га зялёных угоддзяў, праведзена дрэнаж на 1632 га ворнай зямлі, рэгулявана 37,6 км. рэк. Была гэта марудная і цяжкая праца. Нічога, аднак, так не пераконвае, як добры прыклад. Калі сяляне ўбачылі, што меліяраваныя лугі даюць у 4 разы больш высокавартаснага сена, што на той самай глебе, дзе калісьці збіралі кепскія плёны жыта, аўса і бульбы, можна вырошчваць пасля правядзення меліярацыі пшаніцу, рапак, цукровыя буракі, гародніну і іншыя больш рэнтабельныя расліны — сітуацыя моцна змянілася. Калі раней трэба было нагаварваць сялян да меліярацыі дрэнажу палёў, сёння трэба іх у гэтым таймаваць. Сельскагаспадарчая служба не паспявае з апрацоўкай дакументацыі, меліярацыйныя прадпрыемствы таксама не паспяваюць.

Узрост сельскагаспадарчай культуры стварае запатрабаванне на высока кваліфікаваныя кадры аграномаў, меліярантаў і лугаводаў, а тых трэба шукаць са свечкай.

— Такога кірунку справы, — гаворыць тав. Мікалай Самоцік, сакратар КП ПАРП, — мы не прадбачылі ў час. Аднак пайшлі ў школы, правялі размовы з моладдзю заахвочваючы, каб выбірала напрамкі ў вышэйшыя школы паводле нашых патрабаванняў. Забяспечылі ёй працу, кватэры, уфундавалі нават больш дзесяці стыпендый на вышэйшыя навуковыя ўстановы. Зараз Гайнаўка мае на вузах 70 студэнтаў, з якімі павятовыя ўлады ўтрымоўваюць жывы кантакт. Ёсць надзея, што большасць з іх пасля атрымання дыплому будзе працаваць у павеце.

ТОРМАЗЫ ПРАГРЭСУ

Праблем павет мае многа. Блізка 11 тысяч га ворнай зямлі патрабуе дрэнажу. Для прысяпшэння гэтай працы патрэбным з'яўляецца ў павеце філіял меліярацыйнага прадпрыемства. Але, на жаль, на рашэнне ваяводскіх улад чакаецца даволі доўга. Меліяраваныя сенажаці даюць трохкратна больш сена. Развіваецца жывёлагадоўля. У 1965—1968 гадах пагалоўе быдла павялічылася на звыш 3 тыс. штук. У маі, чэрвені і ліпені мінулага года скупоўвалі па 30 тыс. літраў малака. Існуючая ў павеце малачарня не ў стане перарабіць гэтага малака.

Павет мае вельмі добры торф для ўгнойвання. Як паказалі праведзеныя доследы, большасць тутэйшых глеб надаецца для ўгнойвання. Нельга, аднак, знайсці ўстанову, якая прыступіла б да эксплуатацыі пакладаў у масавым маштабе.

Беспрацоўя ў павеце няма, але на добрую справу магло б адплысці з вёскі (без ніякай шкоды для сельскай гаспадаркі) 2—3 тыс. людзей. Трэба, значыць, стварыць новыя месцы працы. Думаем аб разбудове існуючых прадпрыемстваў, аб будове новых. У павеце ёсць высакаякасныя паклады гліны. На базе гэтай сыравіны ўжо ў гэтым годзе пачынаецца ў Ляўкове разбудова керамічнага прадпрыемства, т.зв. Ляўкова 2, якое будзе вырабляць ад 30—40 млн. керамічных адзінак у год. Уладзіцца такім чынам наспеўшая на гэтай тэрыторыі праблема працы, знойдуцца таксама ўрэшце будаўляныя матэрыялы на ўласныя патрэбы і для ўсяго ваяводства. Не падлягае сумненню, што эфекты былі б яшчэ большыя, калі б здолелі выкарыстаць у паасобных гадах усе планавыя інвестыцыйныя выдаткі. Гайнаўскі павет у выніку невыкарыстання інвестыцыйных планаў штогод затрачвае на прыросце трывалай маёмасці звыш 15 млн. зл. Адной з галоўных прычын невыканання інвестыцыйных заданняў з'яўляецца выступаючы яшчэ недахоп прадукцыйнай здольнасці будаўляных прадпрыемстваў. Гайнаўка не мае ніводнага будаўлянага прадпрыемства. На добры лад, беручы пад увагу вялікасць інвестыцыйных выдаткаў у горадзе і павеце, магло б тут дзейнічаць будаўлянае прадпрыемства, якому хапіла б працы на сёння і ў будучыні. Але гэта іншая праблема, якая не з'яўляецца залежнай ад гайнаўскіх улад. Адсюль да галоўных заданняў у 1969—70 гадах будзе належаць лепшая чым у мінулым перыядзе рэалізацыя інвестыцыйнага плана. Эканамічная сітуацыя Гайнаўскага павета дазваляе на сцверджанне, што атрыманы ўзровень развіцця з'яўляецца трывалай базай, якая робіць магчымым паспяховую рэалізацыю заданняў вынікаючых з пастаноў V з'езда партыі.

Канстанцін Ляшчынскі

Нарада перадавых гаспадароў

На здымку: Прэзідыум нарады.

Фота Р. Сянько

Была гэта вельмі важная падзея ў гаспадарчым жыцці Беластоцкага ваяводства. 17 сакавіка г.г. прасторную залу Дзяржаўнага тэатра ў Беластоку запоўнілі сяляне. Звыш 600 найлепшых з найлепшых. Прыехалі з усіх паветаў Беласточчыны. Прывязлі з сабой свой вопыт, свае сакрэты, якія дазваляюць ім дабываць з зямлі ўраджай, пра які не марылі іх бацькі, пра які некалькі год таму назад не думалі яшчэ яны самі.

Палітычныя і адміністрацыйныя ўлады прыдалі гэтай сустрэчы перадавікоў сельскагаспадарчай прадукцыі самае вялікае значэнне. Нарадай кіраваў старшыня Прэзідыума ВРН у Беластоку **С. Жмійка**, з асноўным дакладам аб стане і заданнях сельскай гаспадаркі Беластоцкага ваяводства выступіў I сакратар Ваяводскага камітэта ПАРП у Беластоку **А. Лашэвіч.** Усе, хто сярод ваяводскіх дзеячоў мае якія-небудзь адносіны да сельскай гаспадаркі, знаходзіліся гэтага дня сярод сялян. Нараду сваёй прысутнасцю ўганараваў міністр сельскай гаспадаркі **Мечыслаў Ягельскі.**

С. Жмійка, адкрываючы нараду, між іншым, сказаў:

«Дасягнутыя дагэтуль вынікі ў сельскагаспадарчай прадукцыі даказваюць, што Беластоцкая вёска ўсё лепш выкарыстоўвае дапамогу дзяржавы. Аднак асягнуты ўзровень сельскагаспадарчай прадукцыі ўсё яшчэ недастатковы, калі прыраўняць яго да патрэб дзяржавы і да магчымасцей нашага ваяводства... Больш поўнае выкарыстанне існуючых рэзерваў — гэта зараз найважнейшае наша заданне».

Дзе гэтыя рэзервы?

У зямлі, у яе належным выкарыстанні, у магчымасцях, якія дае сучасная тэхніка і хімія, у навуцы, якая дазваляе зразумець гэтыя магчымасці і знайсці гэтыя рэзервы.

Сяляне, якія марознага сакавіцкага дня сабраліся ў беластоцкім тэатры, зразумелі, менавіта, гэтую звычайную праўду.

— Калі Шчапан Сухвалка з вёскі Барглаў у Аўгустоўскім павеце, які гаспадаруе на 9-ці гектарах зямлі, дабіўся ўраджаю ў 29 цэнтнераў збожжа з аднаго гектара, у тым пшаніцы — аж 36 цэнтнераў, а бульбы — аж 320 цэнтнераў;

— Калі Ян Доліва з вёскі Комак у Элцкім павеце, які гаспадаруе на 18-ці гектарах зямлі, дабіўся сярэдняга ўраджаю збожжа ў 31 цэнтнераў, у тым пшаніцы — 38 цэнтнераў, а бульбы — 320 цэнтнераў і сена — 80 цэнтнераў;

— калі Вальдэмар Лушчынскі з вёскі Хралавіцэ ў Сяміцкім павеце на сваёй 14-цігектаровай гаспадарцы дабіўся ўраджаю ў 30 цэнтнераў збожжа, у тым пшаніцы — 32 цэнтнеры, бульбы — 300 цэнтнераў і сена — 77 цэнтнераў;

— калі Зыгмунт Чачкоўскі з вёскі Шэрэносы ў Беластоцкім павеце на сваёй 8-мігектаровай гаспадарцы дабіўся 27 цэнтнераў збожжа, у тым пшаніцы аж 38 цэнтнераў і сена — 85 цэнтнераў —

— дык чаму іншыя гаспадары, часта іх суседзі не могуць мець такіх самых, а нават яшчэ лепшых ураджаяў.

На гэтых гаспадароў спасылаўся ў сваёй прамове А. Лашэвіч.

Яны зразумелі аб чым зараз пастаянна гаворыцца: трэба прымяняць штучныя ўгнаенні. У гаспадарках гэтых сялян на адзін гектар прыпадае да 250 кг хімічна чыстага рэчыва штучных угнаенняў на 1 га. Гэта ўзровень найбольш развітых еўрапейскіх краін.

На другім полюсе амаль 4 тысячы гаспадароў з Сяміцкага павета, 3880 гаспадароў з Гайнаўскага павета і не многа менш з іншых паветаў. Яны ў сваіх гаспадарках **не прымяняюць нават па 15 кілаграмаў NPK на 1 га.** І Гайнаўскі, і Сакольскі, і Сяміцкі паветы часта называў тав. А. Лашэвіч, на жаль перш за ўсё тады, **калі трэба было прывесці адмоўны прыклад.**

У канцы нарады выступіў міністр М. Ягельскі. Яго прамова была наглядным урокам і для перадавых гаспадароў Беластоцкага ваяводства і для кіраўнікоў сельскай гаспадаркі. З задавальненнем адзначыў ён дасягненні сялян Беласточчыны і намаганні беластоцкіх улад, а затым, між іншым, сказаў:

«Яшчэ раз з націскам хачу адзначыць, што асноўнай праблемай Беласточчыны астаецца збожжавая прадукцыя. Гэтая прадукцыя з'яўляецца вядучай і вузлавой. Прагрэс дасягнуты ў гэтай галіне будзе адлюстраваннем і мерай прагрэсу для ўсяе сельскай гаспадаркі ваяводства. Гэта праўда, што на працягу апошніх 4-х год сярэдні прырост плёну ў Беластоцкім ваяводстве склаў 3,3 цэнтнера. Гэта вялікі прырост, але памятаць трэба, што плён Беласточчыны — **гэта толькі 18 цэнтнераў з гектара.** Неабходна тады за як найбольш пільнае заданне вызначыць сабе мэту, каб як найхутчэй дасягнуць плёну ў нейкіх 20 цэнтнераў з гектара. Мы павінны ў Беластоцкім ваяводстве, і то хутка, пераадолець гэты зачараваны бар'ер 20-ціцэнтнеравага ўраджаю. Калі гэтага не даб'емся, дык заўсёды будзем прадметам такой ці іншай, менш або больш апраўданай крытыкі...»

Удзельнікі нарады выступілі з прывітальным пісьмом таварышу Уладзіславу Гамулку.

М. Нурэцкі

Дасягненні Бельшчыны

Бельская зямля стаецца з кожным годам багацейшай. Асабліва цешаць дасягненні сельскай гаспадаркі. Ураджайнасць з 1 гектара збожжа ў мінулым годзе асягнула тут **18,1 цэнтнера.** У 1967—1968 гадах у сярэднім кожны год гаспадары прадавалі дзяржаве па 8 тысяч тон збожжа. Сістэматычна павялічваецца скупка мяса. Жывой вагі свініны скуплена ў 1967 г. 5.533 тоны, а ў 1968 — ужо 6.000 тон, а ялавічыны адпаведна 3.566 і 3.765 тон.

У мінулым годзе малачарскія спулдзельні выкупілі ад гаспадароў Бельшчыны **32 мільёны літраў малака.** Хутка ўзрастала колькасць і якасць авечак. Аб гэтым сведчыць узрост скупкі воўны з **28.840 кг.** у 1967 годзе, **да 38.230 кг.** у 1968 годзе. Гаспадары гэтага ж павета ў год прадаюць дзяржаве больш **15 мільёнаў яек.**

Аб гэтых дасягненнях сведчыць і тое, што гаспадары ўспамянутага павета ўжо ў лістападзе мінулага года выканалі план абавязковых паставак збожжа. На многа палепшылася скупка збожжа з кантрактацыі. Да 31.I. 1969 года скуплена ўжо 3.154 тоны збожжа на запланаваныя да скупкі ў цэлым годзе 4.815 тон.

Успамянутыя дасягненні — вынік супольных намаганняў партыйных арганізацый, сельскагаспадарчай службы і, безумоўна, саміх гаспадароў. (АК)

АГЛЯД У МІЛЕЙЧЫЦАХ

16.03.69 г. у грамадскім цэнтры культуры ў Мілейчыцах адбыўся павятовы агляд аматарскіх драматычных і харавых калектываў беларускага асяроддзя.

У аглядзе ўзялі ўдзел калектывы з Вілінава і Мілейчыц. З вёскі Вілінава выступілі два калектывы — драматычны і харавы пад кіраўніцтвам таленавітага арганізатара і грамадскага дзеяча нашага таварыства Анатоля Мартыновіча. Драматычны калектыў паставіў камедыю ў дзвюх дзеях М. Блізнюка «Дзесяць гектараў», а харавы — з шырокім рэпертуарам беларускіх народных песень.

З Мілейчыц выступіў драматычны калектыў з п'есай сучаснага аўтара Тэадоры Банасёвай «Крэдавае кола», пад кіраўніцтвам Ядвігі Дамброўскай. Па-за конкурсам выступіў рэцытатар павятовага дома культуры гр. Мікалай Жабінскі, з мантажом вершаў беларускіх паэтаў Янкі Купалы і М. Танка.

Тут трэба неабходна падкрэсліць, што вілінаўскі калектыў не гледзячы на засыпаныя снегам дарогі, дзе санкамі, а дзе пешшу прабіраўся 16 кіламетраў. Гэтага дня на агляд не маглі прыехаць мала загартаваныя на такую бездарожыцу калектывы з Літвінавіч, Верпаля, Сяміхоч, Столбцаў, Волькі Нурэцкай і Зубачоў. Таксама беластоцкае журы не магло прыехаць.

У выніку агляду журы на чале са ст. інструктарам ПДК з Сяміціч п. Пентковай вытыпавала два калектывы на міжпавятовы агляд: драматычны калектыў з Мілейчыц з п'есай Т. Банасёвай «Крэдавае кола» і вілінаўскі харавы калектыў беларускай народнай песні.

Адначасова была наладжана фотавыстаўка «50 год БССР» і выстаўка народнага ткацтва.

Тэкст і фота: **Сяргей Крэйза**

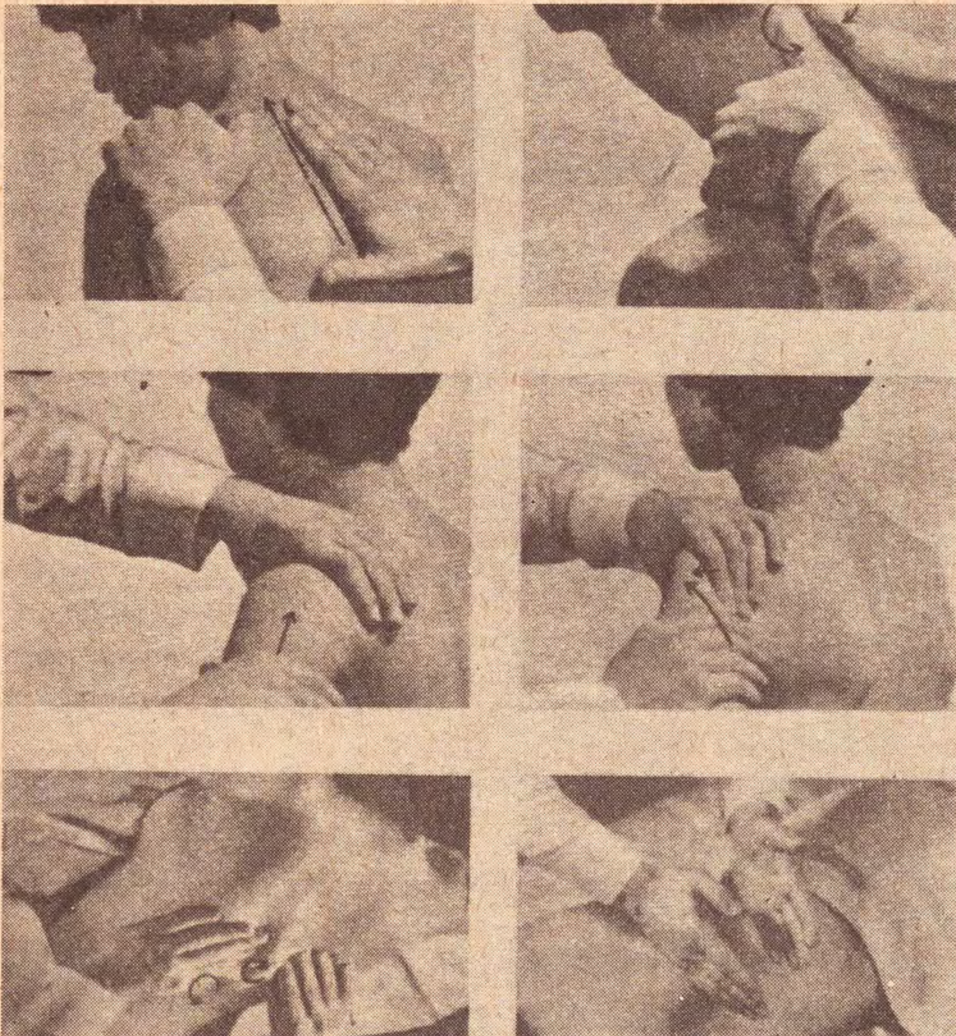

Выступае хор з Вілінава пад кіраўніцтвам А. Мартыновіча.

Выстаўка «50 год БССР» у Мілейчыцкім доме культуры.

10 МІНУТ ДЛЯ ЗДАРОЎЯ

Ужо старажытныя рымляне масавалі ўсё цела, уціраючы ў скуру пахучыя алеі. І ўжо яны ведалі, які вялікі ўплыў на наш арганізм аказвае масаж і якое значэнне мае гэта для нашага здароўя, знешняга выгляду і перш за ўсё для захавання добрай мускулатуры і свежасці скуры. Вядома, найпрасцей звярнуцца з гэтым да кваліфікаваных людзей у касметычным пункце ці лазні. Але можна рабіць масаж і дома, калі добра пазнаёміцца з тым, як гэта рабіць і выкарыстоўваючы дапамогу кагосьці з членаў сям'і.

Існуе галоўнае правіла масажа: масаваць трэба заўсёды ў напрамку сэрца.

Пачынаем масаж адразу пасля купання, бо тады цела добра разагрэта, а скура расслаблена, значыць, лепш паддаецца масажу і лепш паглынае пажыўныя крэмы ці алей. Для масажа добры аліўкавы або міндалевы алей, да якіх можна дадаць сок з аднаго лімона. Калі скура тлустая, добра дадаць яшчэ некалькі кропель рому або каньяку. Масаж трэба рабіць у сухім, добра абагрэтым памяшканні. Масуем шляхам гладжання, лёгкага ціскання або паляпвання, а пры масажы суставаў — расціранне. Аднак пачынаць масаж трэба ад гладжання і канчаць ім, бо гэты рух вельмі супакойвае нервы.

На нашых здымках некалькі прыкладаў масажа, якія лёгка зрабіць у хатніх умовах. Два першыя здымкі — масаж шыі. Мускулы шыі заўсёды асабліва «змучаныя». Хуткімі рухамі гладзім цела ў напрамку ад спіны да шыі, пасля вялікімі пальцамі кругавымі рухамі гладзім шыю. Два другія — масаж плячэй. Гладзім знізу ўверх у напрамку стрэлкі, а затым лёгка ціснем у тым жа напрамку. Два трэція — масаж спіны. Лёгка прыціскаем кругавымі рухамі, а потым энергічна адбіваем бокам далоні. (я)

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

ВЯЛІКАЯ ПЕРСПЕКТЫВА БЕЛАРУСІ

Вядома ўжо, што Беларусь мае сваю нафту. Пачалася прамысловая эксплуатацыя нафтавых палёў на беларускім Палессі.

Не так даўно геолагі сцвердзілі яшчэ адно радаснае адкрыццё: **«Ёсць на Беларусі прамысловыя руды!** Будзе тут вялікая чорная металургія!»

Выяўлена некалькі інтэнсіўных магнітных і гравітацыйных анамалій. Гэта на Гродзеншчыне: у ваколіцы Гродна, Шчучына, Мастоў, Ліды, Навагрудка, Карэлічаў, і ў суседніх ваколіцах. Геолагі сцвердзілі вельмі многа агульных рыс з такімі добра вядомымі руднымі рэгіёнамі, як Курскі, Крыварожскі. На Гродзеншчыне спадзяваюцца знайсці не толькі жалеза, але і іншыя руды. Гэта пацвердзіла геалагічная разведка ў ваколіцы Свіслачы, Ваўкавыска, Зэльвы, Ліды, Навагрудка, Маладзечна. У навасёлкаўскіх рудах хімічнымі аналізамі сцверджана больш як шэсцьдзесят працэнтаў жалеза, а запасы тых руд ацэнена на каля сто мільёнаў тон. Толькі ў адной ваколіцы!

Апрача таго ўстаноўлена, што ёсць у беларускай зямлі нікель, медзь, кобальт, тытан.

У час геалагічнай праверкі адной з анамалій устаноўлена, што руда знаходзіцца на глыбіні каля сто пяцьдзесяці метраў.

Цяпер на Беларусі, перш за ўсё, на Гродзеншчыне адбываюцца вельмі інтэнсіўныя геалагічныя пошукі, заданнем якіх з'яўляецца ацэнка размераў пакладаў, запасаў і якасці жалезных руд. Эксплуатацыя беларускіх руд будзе вельмі выгоднай эканамічна. Мабыць, недалёкі той час, калі Гродзеншчына ператворыцца ў беларускі Шлёнск, а беларуская эканоміка зробіць гіганцкі скок наперад. Моцна ўзрасце гаспадарчае значэнне Беларусі ў Еўропе і на цэлым свеце. (ся)

Жанчыны — інжынеры

Ніводная дзяржава нашай планеты не стварае жанчынам так разнастайных магчымасцей развіцця іх інтэлекту і здольнасцей, як у Савецкім Саюзе. Сведчаць аб тым перш за ўсё лічбы, апублікаваныя на міжнароднай канферэнцыі жанчын — інжынераў.

У Савецкім Саюзе **кожны пяты** інжынер — гэта жанчына, у Францыі — на 50 інжынераў-мужчын толькі адна жанчына, у Злучаных Штатах Амерыкі — на 130 мужчын, у Вялікабрытаніі — на 300, у Японіі — на 400, а ў Канадзе і Індыі — на 500 інжынераў мужчын адна жанчына. (А—ся)

ШТУЧНАЯ КРОЎ

Штучная кроў, якую вынайшоў доктар Роберт Джэйнер, вядзе сябе ў арганізме амаль зусім так, як сапраўдная. І хоць у гэтай вадкасці няма ані кроплі гемаглабіну, яна паглынае кісларод і выдаляе з тканак цела вуглекіслы газ — прадукт акіслення. Доследы праводзяцца на пацуках і сабаках: зусім зразумелая асцярожнасць. Вынікі такія: можна выкачаць з арганізма да 80% крыві і замяніць яе эмульсіяй Джэйнера, і сабака будзе весці сябе так, быццам нічога не здарылася. А праз нейкі час колькасць чырвоных крывінак у паддоследных арганізмаў вяртаецца да нормы. Праўда, эмульсіяй доктара Джэйнера поўнасцю замяніць кроў нельга. Пацукі пасля такой замены загінулі праз 6—8 гадзін. Але ж для медыцыны нашых дзён 7—8 гадзін — гэта ж цэлая вечнасць. (я)

БЕЛАРУСКАЯ МОДА

Зімовыя боты

САРАНЧА НА РАЖНЕ

Да спецыяльных прысмакаў у афрыканскіх краінах залічваецца... саранча. Гэты гастранамічны дэлікатэс вядомы ўжо некалькі тысячагоддзяў. Аб саранчы, як аб вельмі смачнай ежы, успамінаюць многія старажытныя вучоныя, як Страбон, Пліній і іншыя.

Прыпраўленая мёдам саранча яшчэ сёння з'яўляецца ўлюбёным прысмакам многіх народаў. Слаўны падарожнік Д. Лівінгстон, які з часам палюбіў гэты спецыфічны прысмак, піша аб саранчы, што яна многа лепшая, чым крэветкі. У час налётаў саранчы афрыканцы пражываюць сапраўднае жніво гэтых насякомых.Аладкі з саранчы ў вялікай колькасці пякуць вулічныя гандляры ў Лівіі. Саранча, падсмажаная на алеі, — найлепшы прысмак многіх плямён у Конга. Мараканцы смажаць саранчу на ражне. У Белуджыстане саранчу сушаць на запас і перахоўваюць у мяшках.

А ў Аўстраліі дзяржаўныя служачыя абавязаны прапагаваць ужыванне саранчы ў ежу. Асабліва моцна прапануецца смажаная саранча. (я)

КУЛІНАРЫЯ

Салата «мінская»

Да адваранай бульбы, нарэзанай дробнымі кавалачкамі, дадайце нашаткаваную капусту, вараныя шампіньёны. Запраўце воцатам, алеем і пасыпце цукровым пяском.

На 4 бульбіны — крышку шампіньёнаў, 1 цыбуліна, 2 ст. лыжкі квашанай капусты, 1 ст. лыжка алею, воцат, цукар.

Чэрць стагоддзя назад

Пачалася серыя няўдач. Неўзабаве пасля смерці Нячаева прыйшла да Косці вестка, што гестапа ў Беластоку мае інфармацыю аб нашай зямлянцы. Пакуль толькі не ведае, дзе яна дакладна знаходзіцца. Гэтага мы не спадзяваліся. Хто нас выдаў? Агенты Бельскага гестапа былі знішчаны. Усё гаварыла за тым, што агент, які сачыў за намі, утрымлівае непасрэдны кантакт з гестапа ў Беластоку. Нельга было марудзіць: неадкладна пакінулі мы зямлянку на Кабыліх Галовах і перайшлі ў новую — пабудаваную паміж вёскамі Снежкамі і Пятроўшчынай.

Папярэджанне прыйшло своечасова. Тыдзень пасля нашага перасялення, нямецкі атрад у ліку дзвесце эсэсаўцаў акружыў Кабыліны Галовы. Эсэсаўцы знайшлі лазы ў зямлянку. Зямлянка была пустая. Залажылі яны ўнутры ўзрыўчатку і ўзарвалі бункер. На яго месцы засталася толькі глыбокая яма.

Толькі пасля вайны даведаўся я, што нямецкім агентам, які сачыў за намі, быў поп з Боцькаў, Турсўскі. Злоўжываючы пасаду свяшчэнніка, выкарыстоўваў ён наіўнасць людзей, іх рэлігійныя пачуцці, мабыць і тайны споведзі. Атрыманыя такім чынам звесткі, як юда, перадаваў немцам.

Ішлі дні. На світанні 17 сакавіка 1944 года варту ля новай зямлянкі нёс армянін Бабаян. У зямлянцы ўсе партызаны спалі. Нехта з іх так пранізліва хроп, што зусім выбіў мяне са сну. Пераварочваўся я з боку на бок і ніяк не мог заснуць. Ужо хацеў устаць і абудзіць храпуна, як раптам пачуў я крокі ў падземным калідоры, які вёў у мурашнік, гэта значыць у назіральны пункт, дзе нёс варту Бабаян. У святле карбіднай лямпачкі, якая ў куце зямлянкі свяціла маленькім беленькім агеньчыкам, убачыў я ўваходзячага армяніна і яго Сэ-Ва-Тэ з заткнутым на дуле кароткім плоскім штыком. Сэ-Ва-Тэ гэта скарочаная назва дзесяцістрэльнай паўаўтаматнай савецкай вінтоўкі. Поўная назва: десятистрельная самозарядная винтовка. Пахілены Бабаян асцярожна, каб не зачапіць спячых партызан, прабіраўся туды, дзе спаў камандзір. Урэшце пачуў я яго прыцішаны голас:

— Товарыш камандыр... товарыш камандыр... вставай, пожалуйста...

Смірноў нешта мармытаў праз сон.

— Вставай пожалуйста, я тэбэ говору, вставай послюшай, война... стрэляют!

— Дзе страляюць? Хто? — зрываючыся з нар, спытаў Смірноў.

— Война! — працягваў Бабаян.

— Якая вайна? — спыніў яго камандзір. — Гавары з сэнсам. Што вайна, ведаю ўжо чатыры гады...

— Стрэляют на запад, там фронт...

— Што на захадзе другі фронт, таксама ведаю. Ці ж ты можаш гаварыць па-людску?

— Не там на запад, а здесь на запад стрэляют, сам іді послюшай!

Прыслухоўваючыся да гэтай гутаркі, я не вытрымаў і захіхікаў. Паўзнімалі галовы і іншыя партызаны.

Вышлі мы на верх. З-за Буга даносіўся гук далёкіх узрываў. Рваліся міны, або артылерыйскія снарады. На цёмнай сцяне сакавіцкага начнога неба бліскалі чырвоныя маланкі. Як у час надыходзячай буры.

— Што гэта можа быць? — спытаў Смірноў. — Гэта сапраўды нейкі бой. Але хто з кім ваюе? У тым баку ніякіх нашых атрадаў няма. Не было выпадку, каб немцы прымянялі тут і артылерыю.

— Відаць гэта ў Люблінскім ваяводстве, — адказаў я. — Магчыма, пранік туды нейкі атрад Арміі Краёвай? Хто яго ведае. Пачакайма да раніцы: утро вечера мудренее.

Стаялі мы з паўгадзіны, снуючы розныя здагадкі. Урэшце маланкі зніклі, усё супакоілася.

— Пашлі спаць, — сказаў Смірноў, — пастралялі і пайшлі. Усюды вайна. Гэта далёка, апрача заспакаення цікавасці нічога нам не дасць...

18 сакавіка на змярканні з групай партызан пайшоў я ў Снежкі на сустрэчу з нашымі сувязнымі. Калі падыходзілі мы да вёскі, сцямнела зусім. Былі мы ўжо каля вясковых клуняў, як злева ад нас, недзе ў некалькі кіламетрах затарахцелі кулямёты. І зноў узрывы снарадаў і мін, зноў вячэрняе неба пачало зіхацець яснымі маланкамі. Мы выразна адчувалі, што дры-

ТРЫБУНА чытачоў

У ГОНАР 25-ГОДДЗЯ ПНР

Працаўнікі ПЗГС-у ў Гайнаўцы пастанавілі ў сувязі з 25-годдзем ПНР выканаць чын на суму 100 тысяч злотых. На працягу года кожны працаўнік папрацуе грамадскім чынам 5 дзён. Чыны рэалізаваныя будуць пры парадкаванні пляца ПЗГС, будовы рампы і пабудовы басейна.

Варта дадаць, што ПЗГС выканаў поўнасцю, а нават перавыканаў свае абавязацельствы ў гонар V з'езда ПАРП.

Янцал

СУСТРЭЧА З АФІЦЭРАМ

Нядаўна адбылася цікавая сустрэча з савецкім афіцэрам у лясным тэхнікуме ў Белавежы.

Госць расказаў прысутным аб сваім баявым шляху і аб тэхнічнай базе савецкіх войск.

Расказ афіцэра быў успрыняты бурнымі апладысментамі.

Ц. Я.
Белавежа

МЕРАПРЫЕМСТВЫ З НАГОДЫ ЮБІЛЕЮ

На Гайнаўшчыне шмат мерапрыемстваў адбудзецца ў сувязі з 25-годдзем Польскай Народнай Рэспублікі.

У чэрвені адбудзецца ваяводская спартыўная плывацкая спартакіяда, у ліпені — турнір валейболу, турыстычны райд матацыклістаў шляхам змагання за вызваленне Гайнаўшчыны. У ліпені апрача таго адбудуцца спаборніцтвы па велагонцы ў сувязі з вызваленнем Гайнаўкі і спаборніцтвы малой велагонкі пад назвай «Дружба».

З іншых мерапрыемстваў трэба падкрэсліць Павятовую спартакіяду моладзі і спартыўныя ігры ЛьЗС-аў.

Янка Цялушэцкі
Гайнаўка

ВАРВАРСТВА

Дарога Дубічы—Орля амаль у цэласці паабапал абсаджана дрэўцамі — акацыямі і таполямі. Таполі растуць хутка і за гэтых некалькі год (як дарога існуе жвіраваная) выраслі даволі вялікія. Але вось за гэту зіму нейкія «караеды» ў выглядзе чалавечых постацей пачалі гэтыя дрэўцы знішчаць (зрэзваць). Ёсць такія месцы пры дарозе, што на даўжыні некалькіх соцен метраў няма ўжо ніводнага дрэўца, і толькі тырчаць адны пні.

Хто іх зрэзвае і навошта?

Жыхары вёсак з-пад Орлі, а нават і з-пад Бельска Падляшскага зімою штодзённа гэтай дарогай возяць фурманкамі сабе дровы з далёкай Белавежскай пушчы, і як гавораць людзі, некаторыя з гэтых дрывасекаў і крадуць маладыя таполі, якія дома ўжываюць на лыка да кэробак, якія цяпер вельмі многімі плятуцца на Гайнаўшчыне і Бельшчыне.

Чытачы напэўна згодзяцца на тое, што такія паразіты (інакш іх назваць нельга) пазбаўлены ўсялякай культуры і пашаны да людскога дабра, прычыняюць зло, якое відавочна ім прыносіць прыемнасць.

П. Дубовіч
Гайнаўскі павет

жыць зямля. Спыніліся мы і, як заваражаныя, глядзелі ў напрамку бою.

— Што вы, хлопцы, аб гэтым думаеце? — спытаўся я. — Што па адзін бок немцы, гэта бясспрэчна. Але хто той другі бок?

— А хто яго ведае, таварыш Валодзя, — адказаў адзін з іх. — Мо гэта нашы? Мо Мартынаў з брыгадай? Ці не лепш вярнуцца ў зямлянку і ўсім атрадам пайсці на выручку?

— Кажаш, пайсці на выручку? Але каму? А ноччу якраз разбярэшся, дзе немцы, а дзе свае. Свае таксама ўзялі б нас за немцаў. Адны да другіх стралялі б. Зрэшты, нам нельга, перад намі іншае заданне. Нашы інфармацыі, якія пастаянна перадаем, важнейшыя ад такога аднаго ці некалькіх баёў. Ды ўжо аднойчы пайшоў Васіль Іванавіч.

За клуні вываліла амаль уся вёска: мужчыны, жанчыны, дзеці. Ішлі ажыўленыя спрэчкі. Мы не хаваліся, ведалі амаль усіх. Я пазбягаў толькі гутаркі з імі, ведаў — засыплюць пытаннямі, лічачы, што я павінен ведаць, што там дзеецца. А тым часам я быў цёмны.

Пасля паўгадзіны бой сціх і людзі разышліся па хатах. Наступіла спакойная, ціхая, моргаючая мільёнамі зорак на небе, сакавіцкая ноч.

Ян Анацік

ПЕРАДАВЫ

Сельгасгурток у Тафілаўцах у мінулым годзе меў не малыя дасягненні ў сваёй працы. Калісьці ён «ехаў» на дэфіцыце, цяпер справа зусім іншая. Калектыў гэты за мінулы год меў нядрэнны даход.

Трактары (а іх 6 штук) выдатна выпрацавалі свае гадзіны, і іншыя сельгасмашыны таксама не пуставалі. Гурток апрацоўвае 25 гектараў зямельных угоддзяў з Дзяржаўнага фонду зямлі. За кароткі час ураджайнасць з гектара значна павялічылася, і праўленне найбольш увагі звяртае на недакладнае мінеральнае ўгнаенне зямлі, а таксама на яе вапнаванне. Выдатна спраўляецца са сваімі абавязкамі праўленне сельгасгуртка, у якім нельга не ўспомніць прэзаса Уладзіміра Карча і дыспазітара Міхася Рыбака.

П. М.
Тафілаўцы

У ГАРЦЭРАЎ З ЛЯШУКОЎ

У вёсцы Ляшукі (Гайнаўскі павет) ёсць васьмігадовая пачатковая школа. У школе адной з найбольш актыўна дзейнічаючых маладзёжных арганізацый з'яўляецца гарцэрства. Нядаўна ляшуцкія гарцэры наладзілі сяброўскія кантакты з гарцэрскай дружынай з Семяноўкі. У рамах шырока накрэсленага супрацоўніцтва адбыліся кулікі гарцэраў. І так, моладзь з Ляшукоў наведала гарцэраў у Семяноўцы, а потым прыймала гасцей у сябе. З такой нагоды адбыліся танцавальныя вечарыны, сяброўскія кантакты пры шклянцы гарбаты і пірожным, згадуйзгадулі, або мастацкія выступленні.

Гарцэрскай дружынай у Ляшуках апякуецца Рая Шымчукевіч.

Ян Лушэцкі
Ляшукі

Дарагое Сэрцайка!

Маю сямнаццаць год. Хаджу ў пачатковую школу ў сёмы клас. Восенню пазнаёмілася я з Ванем, які жыве ў суседняй вёсцы. У нашай вёсцы ўсе дзяўчаты такія маладыя як я і старэйшыя ходзяць на забаву. Забава ў нашай вёсцы бывае кожную нядзелю. Мяне таксама дзяўчаты і хлопцы просяць, каб я ішла на забаву. І вось аднаго разу я пайшла, і там пазнаёмілася з Ванем. Мы з Ванем часта сустракаемся. Ваня кажа, каб я кідала школу, бо і так не скончу. Але настаўнік кажа, каб я хадзіла ў школу, каб ішла далей вучыцца. Кажа, што мне дапаможа паступіць у школу, хоць вучуся дрэнна. Настаўнік яшчэ малады. Ён цяпер будзе жыць у нас на кватэры. Цяпер я пачала лепш вучыцца, зразумела, што навука заўсёды спатрэбіцца.

Парай, Сэрцайка, што рабіць, ці паслухаць Ваню і пакінуць школу, ці паслухаць настаўніка. Ваня мне лепш падабаецца. За параду буду ўдзячна. Парай Сэрцайка.

Аня з Гайнаўшчыны

Дарагая Аня. Безумоўна, што рацыю мае твой настаўнік. Ні ў якім выпадку ты не павінна кідаць школу. Бо па якой прычыне? З-за Вані? Ён жа ж не будзе зараз жаніцца з табой, а ты яшчэ замаладая выходзіць замуж. За пару год зразумееш патрэбу скончэння хоць бы пачатковай школы. Гэта неабходная патрэба. Пішаш, што настаўнік хоча дапамагчы табе паступаць у сярэднюю школу, хоць ты дрэнна вучышся. Відаць, ты маеш здольнасці да навукі, толькі непатрэбна замест аб кніжцы — у галаве думкі аб хлопцах. Зрэшты, калі ўзялася трохі сур'ёзней за навуку, дык і атрымала лепшыя вынікі. Што да настаўніка — памыляешся. Ён дапамагае табе напэўна не таму, што ты яму падабаешся, а таму, што выконвае свой абавязак, ён жа ж абавязаны дапамагаць сваім вучням. Дапамагае напэўна табе і іншым. Так што не дуры сабе галавы непатрэбнымі яшчэ справамі, а вазьміся за навуку.

Жадаю поспехаў
Сэрцайка

У ЧЭХАХ АРЛЯНСКІХ КУЛЬТУРНА

Нядаўна ў вёсцы Чэхі Арлянскія быў арганізаваны «Клуб селяніна». Месціцца ён у колішнім будынку школы. Жыхары вёскі вельмі задаволены, што маюць дзе культурна правесці вольны час. У клубе можна пайграць у шашкі, шахматы і іншыя гульні, пачытаць газету, кніжку і выпіць кавы. Кіраўніком клуба з'яўляецца Вера Масальская. Прадаюцца тут таксама дробныя тавары, як мыла, сшыткі, алоўкі, цукар, якія дастаўляе сюды ГС у Кляшчэлях.

П. Д.

ЗГП НА БЕЛЬШЧЫНЕ

Гарцэрская арганізацыя разам з інструктарамі налічвае на Бельшчыне 7144 члены. Бельскі гуфец мае 221 дружыну. У апошніх двух гадах наступіў значны ўзрост арганізацыі, умацаваліся гарцэрскія дружыны. Яны наведалі шэраг прадпрыемстваў і пазнаёміліся з працай рабочых.

Гарцэры з Браньска навязалі цеснае супрацоўніцтва з мясцовым ГС-ам, які дапамагае ў арганізаванні гарцэрскіх паходаў і экскурсій.

Падчас III-га алерту гарцэры здабылі 2363 спецыяльныя адзнакі МОСО і запазналіся са спосабамі самаабароны.

Усе дружыны шмат увагі прысвяцілі адзначэнню 25-ай гадавіны ППР. Было арганізавана 150 «камінкаў». У 49 дружынах адбыліся сустрэчы з дзеячамі ППР. Шмат дружын выдала спецыяльныя насценгазеткі.

50-ая гадавіна Вялікай кастрычніцкай рэвалюцыі таксама вельмі ўрачыста адзначалася гарцэрамі. Падчас IV-га алерту было ўручана 188 адзнак МОСО. Зараз гарцэры Бельшчыны рыхтуюцца да ўрачыстага адзначэння 25-ай гадавіны Народнай Польшчы.

Веслаў Фалькоўскі
Бельск Падляшскі

ДАКЛАДЫ

У лютым і сакавіку кіраўнік беларускага этнаграфічнага музея БГКТ у Белавежы Уладзімір Гацута выступіў з 7-мі дакладамі на тэмы: «Археалагічныя выкопкі польскіх вучоных у Балгарыі» і «Што гэта такое археалогія». Даклады выслухалі жыхары наступных мясцовасцей: Старога Корніна, Арэшкава, Чаромхі, Нараўкі, Новаберазова, Мора і Гайнаўкі. Даклады гэтыя карысталіся вялікім зацікаўленнем. Дыскусія займала больш часу, чым сам даклад. Прысутныя задавалі пытанні адносна працы археолагаў, адносна выкопак, якія вядзе прафесар Казімір Маеўскі ў Балгарыі. Закрануты былі пытанні спосабу датавання забыткаў, іх кансервацыі. На такіх сходах дакладчык закранаў справы ратавання даўнейшай культуры беларускага насельніцтва, у чым можа вялікую дапамогу аказваць грамадскі музей БГКТ у Белавежы.

Можна смела сцвердзіць, што людзі не толькі цікавяцца, але і патрабуюць такіх ведаў, таму што на кожным такім спатканні запрашалі слухачы дакладчыка на наступны прыезд з падобным дакладам.

Віктар Бура
Гайнаўка

З ЦЭНТРАЛІ НАСЕННАЙ

У Сакольскай цэнтралі насеннай цяпер людна. Сяляне прыязджаюць сюды па кваліфікаванае насенне многіх культур. Шмат гаспадароў атрымоўвае тут кваліфікаваную бульбу на насенне. МХ

ПРОСТА Ў БАСЕЙН

У Чыжах калісьці выкапана было грамадскім чынам аж пяць супрацьпажарных басейнаў. Спачатку ўсе басейны агароджаны былі плотам. Вады ў іх кожны раз меншала і рабілася толькі балота. Адзін басейн вельмі небяспечны, каля Васіля Лукашука. Напамінае ён вялікую квадратную яму. Выкапаны ў вельмі небяспечным месцы, амаль пры самай пабочыне вуліцы. З паўднёвага боку, якраз перад басейнам, канчаецца ходнік. І вось найгоршае здараецца вечарам, калі вуліца бывае неасветлена. Некаторыя людзі, ідучы ходнікам, трапляюць без ніякай перашкоды проста ў басейн. А гэта вядома, якая прыемнасць трапіць у балота, або ў зялёную ваду.

Я. М.
Гайнаўскі павет

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Śmierć Belli" (franc.), 8—9. „Umarli milczą" (NRD), II s. 10—13.

Дубіны

„Panowie z kompleksami" (włoski), „Paryż—Warszawa bez wizy" (polski), 9—13.

Нараўка

„Żenia, Żenieczka, katiusza" (radz.), „Za naszą i waszą wolność" (polski), 9—13.

Нарва

„Między linami ringu" (USA), „Żywot Mateusza" (polski), 3—13.

Чыжы

„Niebo bez krat" (bułg.), „Miłosne kłopoty" (radz.), 9—13.

Дубічы Царкоўныя

„Intrygantki" (czeski), „Noc Iguary" (czeski), 9—13.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Film z czarującą dziewczyną" (rumuński), „Zaufaj mi Anno" (bułg.), 9—13.

Орля

„Ubranie prawie nowe" (polski), „Wehikuł czasu" (USA), 9—13.

Райск

„Jutro Meksyk" (polski), „Krew na śniegu" (jugosł.), 9—13.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок

„Cudowna łamigłówka" (czeski, „Chleb i róże" (radz.), 8—11.

Міхалова

„Okno na Lunapark" (włoski), 8—9. „Trema" (USA), 10—11. „Kochać jak Romeo" (jugosł.). 12—13.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Na Rusi" (radz.), 8—9. „Zosia" (radz.), 10—11. „Krzyżacy" (polski), 12—13.

Шудзялава

„Głosuję na miłość" (jugosł.), „Pod karnawałową maską" (kubański), 9—13.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Winetou" (jugosł.), I, II s. 9—13.

Новы Двор

„Droga nad morzem" (bułg.), „Deszcz padał na szczęscie" (czeski), 12—13.

Ліпск

„Noc Iguary" (USA), „Smog" (włoski), 9—13.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia że zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO I-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. H-1 NAKŁAD 7028

Д'ердзь Мікеш

ДЭФІЦЫТНЫ ТАВАР

У нашы дні пахвала — дэфіцытны тавар. Рэдка здараецца яе пачуць, а жа ж патрэба ў ёй вялікая. Даказана, што ад пахвалы паляпшаецца колер твару, вочы атрымліваюць бляск, пахвала — дасканалы сродак для супакаення нервовай сістэмы, яна ўзнімае тонус і нават — але гэта толькі меркаванне — ад яе праходзіць плоскатая ступня. Звычайна пахвалу можна атрымаць толькі шляхам абмену, гэта значыць па прынцыпу «пахвалі мяне — пахвалю цябе», але заўсёды даводзіцца пераплачваць.

Затое ўжо што датычыць усялякіх ганьбаванняў — імі забіты ўсе склады на доўгія гады наперад. Калі каму-небудзь патрэбны гэты тавар, то без ніякіх сувязей можна атрымаць яго толькі, што нават застанецца на старасць.

Сустракаюцца такія людзі, якія наогул няздольны каго-небудзь пахваліць. Калі трэба вымавіць некалькі нескладаных цёплых слоў, твары іх сінеюць, вочы вылупляюцца, вушы абвешваюцца, і як яны не напружваюць сілы, а не могуць выціснуць з сябе ні адзінага пахвальнага слоўца. Ні за якія скарбы свету!

Нядаўна ў бальніцу даставілі аднаго дырэктара з падобнымі сімптомамі. Там яго ўважліва даследвалі, але ніяк не маглі знайсці, дзе ў яго балячка. Заглянулі ў галаву — нічога. Заглянулі ў жывот — галубцы. Урэшце з найвялікшым намаганнем выявілі прычыну хваробы. Папярок горла ў яго застрагла пахвада. Фраза была такая: «Калега Балог, вы добра папрацавалі!»

Калі гэту фразачку выдалілі з горла, хворы тут жа выздаравеў і выпісаўся з бальніцы. А на яго месца палажылі таго самага калегу Балога, які не атрымаў пахвалы, хоць яна была яму абсалютна неабходна.

Аб тым, як вялікі попыт на пахвалу, сведчыць і выпадак з маім сябрам Белай. Нядаўна я сустрэўся з ім на вуліцы. Ён быў сумны, як ніцая вярба, нос у яго звешваўся да кален, валасы развіваліся на ветры, быццам жалобны флаг. Мне раптам прышло ў галаву зрабіць яму інекцыю пахвалы. Але, каб яго чорт узяў, за што ж мне яго пахваліць? Я доўга думаў і ўрэшце выдумаў.

— Як прыгожа і раўнамерна ты дыхаеш! — вымавіў я.

У той жа момант ён змяніўся: выпрастаўся, на твары зазіхацела ўсмешка, некалькі маршчынак знікла з разумнага лоба, і мужным, гучным голасам ён сказаў:

— Так, стары, лёгкія ў мяне добрыя!

Пасля ўсяго сказанага вывад, я думаю, напрошваецца сам сабою: хваліце больш, ад усяго сэрца!

Але толькі не думайце, быццам усё гэта я напісаў дзеля таго, каб выпрасіць у вас пахвалу за маю чароўную гумарэску.

Не, вялікае дзякуй, мне гэтага непатрэбна. У сэнсе пахвал я даўно ўжо перайшоў на самаабслугоўванне.

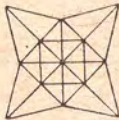
Пераклад з венгерскага

Талаваломка

Колькі трохкутнікаў усіх памераў вы можаце налічыць у гэтай зорцы?

Адказ на заданне з папярэдняга нумара:

1—4—3—2—6—5
4—6—5—3—1—2
6—1—2—4—5—3
2—3—6—5—4—1
5—2—4—1—3—6
3—5—1—6—2—4

НАЧАЛЬНІК У ДОКТАРА

— Каб пахудзець, трэба займацца фізкультураю.

— Добра. Дзякуй, што сказалі, даручу свайму намесніку.

НЯМА СЭНСУ КІДАЦЬ

— Чаму ты не кінеш курыць?

— А навошта? Тады я не змагу праз кожныя паўгадзіны на працы перакур рабіць.

ВЕТЛІВЫ

— Не скачыце, пакуль трамвай не затрымаецца!

— Я спяшаюся ў бальніцу.

— Ах, тады калі ласка!

ЁН ТАКСАМА

— Зноў п'яны з'явіўся? Ты ж абяцаў стаць іншым чалавекам.

— Я стаў іншым чалавекам, але ён таксама стаў піць.

З венгерскага

БАЯЗЛІВЕЦ

Ён за свой век надоўгі
Надрыжаўся —
Не ўмеў без страху жыць,
Паверце...
Быў маладым —
Жыцця баяўся,
А пастарэў —
Пачаў баяцца смерці.

Іштван Хегедзюш

Без слоў.

ЧАМУ

Неяк Марк Твэн сказаў пра дактароў:

— Я хворы ці здаровы, усё роўна кожныя тры месяцы рэгулярна наведваю доктара — ён жа хоча жыць. Выпісаныя ім лякарствы абавязкова куплю ў аптэкара — ён жа таксама хоча жыць. Потым усе гэтыя лякарствы я выкідаю.

— Чаму? — спыталіся ў яго.

Марк Твэн усміхнуўся:

— Я таксама хачу жыць.

СЫН РЫБАКА

Прыйшоў хлопчык да лекара на прыём.

— Дзядзька, дайце даведку пра хваробу, бо я не быў у школе.

— А што ж ты рабіў?

— Рыбу лавіў.

— Не дам. Ты яшчэ малы ашукваць.

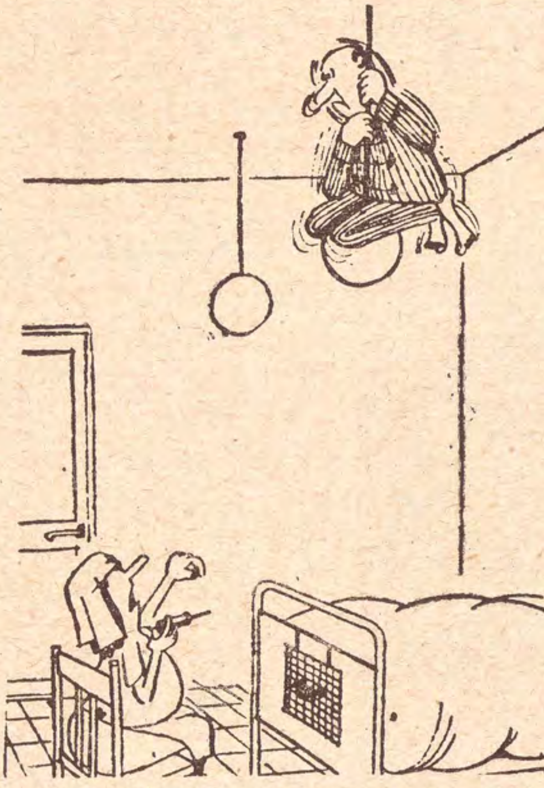
У хлопчыка набеглі слёзы на вочы:

— А...а бацьку дык даеце бо ён ужо вялікі.

ХТО ШТО ПАТРАБУЕ

Лекар: — Ваш муж патрабуе спакою, спакою і яшчэ раз спакою!

Жонка хворага: — Ой, доктар... Гэта немагчыма, я ж цяпер патрабую новую сукенку, новы капялюш і новае паліто...

— Калі гэта неабходна, застануся тут цэлую ноч.

ЦІКАЎНАСЦЬ

Згаладаўся воўк. Пайшоў на луг. Убачыў кабылу. «Кабыла, кабыла, я цябе з'ем». «Нельга есці мяне, воўк». «Гэта яшчэ чаму?» «Хворая я, у лекара была. Ён нават мне паперку аб хваробе выпісаў». «А дзе ж тая паперка?» — пытаецца воўк. «А пад левым заднім капытам. Калі хочаш — паглядзі». Сунуўся воўк да капыта, кабыла як ляснула — у яго і зяпа на бок. А сама спакойна ў вёску пайшла.

Глядзіць воўк ёй услед, зяпа анямела, вачыма міргае. І думае гаротны: «Ну, навошта мне была тая паперка, калі я ўсё роўна непісьменны?»

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Генэк і Колька з Беласточчыны, а таксама Анатоль Нічыпарук з вёскі Ступнікі, Бельскага павета, просяць надрукаваць словы песні:

ZNAMY SIĘ TYLKO Z WIDZENIA

Słowa: Marek Glogowski
Muzyka: Ryszard Poznakowski

Znamy się, znamy się...
Znamy się tylko z widzenia,
a jednak lubimy się trochę.
Przez ulicę szeroką jak rzeka
zaglądamy sobie do okien,
do okien.

Już wiem, że masz oczy niebieskie,
że lubisz wieczory i kwiaty,
a gdy czasem zanucisz piosenkę,
twój głos pomaga mi marzyć,
marzyć.

Marzenia jak ptaki szybują po niebie,
napewno potrafisz wśród nich znaleźć siebie.
I wierzę, że kiedyś odgadniesz z tych marzeń,
że chciałbym się z tobą zobaczyć naprawdę...

Znamy się tylko z widzenia
i jedno o drugim nic nie wie...
Przez ulicę szeroką jak rzeka
uśmiechamy się czasem do siebie.

Znamy się, znamy się...

ЗНАЙШОЎ ВЫХАД

— Я сёння быў у лекара, і ён вырваў мне зубы.

— Дык у цябе ж балеў толькі адзін?

— Так, але ў лекара не было рэшты з пяцідзесяці крон.

Баксёр на аперацыйным стале

Калі трэба было апераваць баксёра Джо Лучана ў Сенг-Луіса (ЗША), яму, як і належыць, палажылі на твар маску і затадалі лічыць. Паказалася, што на лічбе пяць Джо заснуў, і лекары падрыхтаваліся пачаць аперацыю. Але хворы ўсё ж ціха... працягваў лічыць. «Дзевяць!» Джо схапіўся і заняў пазіцыю для бою. Бо, як вядома, «дзесяць» абазначае накаўт...

Вар'яцтва

Дваццацітрохгадовы вар'ят Уолес Меліш з Сіднеі украў аўтамабіль і, ратуючыся ад праследавання паліцыі схаваўся ў закінутым доміку пад Сіднеем. У яго распараджэнні быў цэлы арсенал зброі, і ён звыш тыдня не здаваўся асаджваючым яго паліцэйскім. Тады асаджваючыя пачалі смажыць яешню з беконам, так што пах смажаніны прасочваўся ў домік.

Урэшце Меліш здаўся. Апрача зманлівых пахаў, падзейнічала, відаць, і тое, што паліцыя абяцала не перадаваць справу ў суд, а накіраваць Меліша для лячэння да псіхіятраў.

Цяпер начальнік паліцыі Алан заявіў, што ў Меліша ёсць шанцы адправіцца добраахвотна ў В'етнам. Відавочна, вайна ў В'етнаме настолькі вар'яцкая, што яе цалкам можна прыраўняць да прабывання ў псіхіятрычнай клініцы.

Фірмавая хвароба кар'ерыста — вышыньябоязь: чым вышэй ён сядзіць, тым мацней трымаецца за сваё месца.